

ULI ANJAM KRISTUS NA BABTEJ QAJI

1 ¹Nami anjam endi uliesonaqa Yesus Kristus na olo babtej. Qotei na anjam endi Yesus osoryej. Yimqa kumbra mondon urur brantoqujatqas qaji di Yesus na kamba olo aqa wau tamo nangi osornjrqajqa deqa. Ariya Yesus a na aqa lan angro qarinyonaqa a e qa bosiqqa anjam endi e ebej. Yim e na kamba olo aqa wau tamo qudei nangi minjrqajqa deqa. E Jon. E Yesus aqa wau tamo. ²E kumbra kalil endi unem deqa e Qotei aqa anjam ti Yesus Kristus aqa anjam ti boleq na marem. Osim marem, anjam endi bole.

³E Qotei aqa medabu osim deqa anjam endi nengrenyonum. Anjam endi Qotei aqaq na bej. Deqa tamo a anjam endi sisiyqas di a tulan areboleboleiyqas. Tamo ungasari nangi Qotei aqa anjam e nengrenyonum qaji endi qusib dauryqab di nangi dego tulan areboleboleinjqas. Di kiyaaqa? Kumbra kalil endi brantqajqa bati jojomqo.

**Jon a anjam endi nengrenyosiq tamo ungasari qure 7-pelaq dia
Yesus aqa ñam qa koroosib loueqnub qaji nangi qa qarinyej**

⁴E Jon. E na anjam endi nengrenyosim ningi tamo ungasari qure 7-pelaq dia Yesus aqa ñam qa koroosib loueqnub qaji ningi qa qarinyonum. Ningi agi Esia sawaq di unub. Qotei bini unu, nami soqnej, bunuqna bqas qaji a ningi qa are tulan boleiyimqa ningi are lawo na soqniye. Mondor 7-pela Qotei aqa awo jaram koba namoq di unub qaji nangi dego ningi qa are tulan boleijnrimqa ningi are lawo na soqniye. ⁵Yesus Kristus a Qotei aqa anjam kalil geregere palontosiq mareqnu qaji tamo. A tamo kalil nangi qa namoosiq subq na tigelej. A mandor kokba kalil mandamq endi unub qaji nangi Tamo Koba. A dego ningi qa are tulan boleiyimqa ningi are lawo na soqniye.

Yesus a na iga tulan qalaqalaigeqnu. A moisiqa aqa leñ aiej dena a na gago une kalil kobotetgej. ⁶Iga aqa Abu Qotei aqa atra tamo sqajqa deqa a na iga giltgej. Iga Qotei ombla mandor kokba sqajqa deqa ti iga giltgej. Yesus Kristus a bati gaigai ñam koba ti singila koba ti sqas. Bole.

7Ninggi uniye. Yesus a lan̄bi ambleq na boqnimqa tamo kalil nan̄gi a unqab. Tamo kalil nami a qaja na qameb qaji nan̄gi dego a unqab. Tamo un̄gasari kalil mandamq endi unub qaji nan̄gi a qa are ugein̄jrimqa tulan̄ akamugetqab. Od, kumbra di brantqas. Bole.

8Tamo Koba Qotei singila koba ti unu qaji a marej, “E segi qujai namoq di unum. E segi qujai bunuq di sqai.” Qotei a degsi marej. Agi a segi qujai nami soqnej. A bini unu. A olo bunuqna bqas.

Jon a Kristus unej

9E nun̄go was Jon. E ti n̄ngi ti Yesus aqa tamo unum deqa iga kalil gulube koba qoboioqnsim jaqatin̄ elenejqnum. Qotei a gago Mandor Koba sosisq iga taqatqeqnu. Deqa iga kalil koba na singila na tigeloqnsimqa gulube qoboiejunum. E Qotei aqa anjam ti Yesus aqa anjam ti palontsim laqnem deqa jeu tamo nan̄gi na e taqal waibosib nui ñam Patmos endia e ateb unum. 10E Patmos nui endi sonamqa Tamo Koba aqa batiej. Onaqa Qotei aqa Mondor Bole na e singilatbonaqa ijo qoreq di tamo bei lelejonaga e aqa kakoro quem. A tulan̄ koba lelenej. Gul anjameqnu dego kere. 11Lelejosiq merbej, “Kumbra kalil ni unqam qaji di nen̄gren̄yosim qarinyimqa tamo un̄gasari qure 7-pelaq dia Yesus aqa ñam qa koroosib loueqnub qaji nangoq gilqas. Tamo un̄gasari agi Efesus qureq dia, Smerna qureq dia, Pergamum qureq dia, Taiataira qureq dia, Sardis qureq dia, Filadelfia qureq dia, Laodisia qureq dia Yesus aqa ñam qa koroosib loueqnub qaji nangoq qarinyim gilem.”

12Onaqa e tamo anjam merbej qaji di unqajqa bulosim ñam atem lam 7-pela gol na gereiyo qaji di sonab un̄jrem. 13Lam nango ambleq di tamo bei sonaq unem. Tamo di a Tamo Angro bul. A gara olekoba jugnaq aisiq singa kabutej. Aqa are targaq di alalag gol na gereiyo qaji dena kain̄yej. 14Aqa gate ti gate ban̄ga ti lan̄bi bul tulan̄ qat soqnej. Aqa ñamdamu ñam pulon̄ bul pulon̄oqnej. 15Aqa singa minjaloqnej. Bras ñamyuo na koiteqna minjaleqnu dego kere. E aqa kakoro quem di ya kobaquja meli dosiq anjam ateqnu dego kere. 16Aqa ban̄ wo na bongar 7-pela ojelen̄esoqnej. Aqa medabuq dena serie olekoba qala aiyel tulan̄ qala uge brantej. Aqa ulatamu seŋ bul tulan̄ suwan̄oqnej.

17E tamo di unsimqa tulan̄ ulaugetosim ñam ambruibonaqa e aqa singa jojomq di ulon̄osim moiobulem. Onaqa a na aqa ban̄ wo ijo gateq di atsiqa merbej, “Ni ulaaime. E segi qujai namoq di unum. E segi qujai bunuq di sqai. 18E ñambile gaigai sqajqa utru. Nami e moiem. Bini ni e nube. E olo ñambile unum. E bati gaigai ñambile sqai. E segi na moio ti moio qure ti taqatejunum. 19Deqa kumbra ni bini unonum qaji deqa nen̄gren̄ye. Kumbra bini unu qaji ti kumbra bunuqna brantelen̄qas qaji deqa ti nen̄gren̄ye. 20Bongar 7-pela ijo ban̄ woq di unub qaji nan̄gi ti lam 7-pela gol na gereiyo qaji nan̄gi ti di ni un̄jronum. Di anjam ulito qaji.

Aqa utru agi mermqai. Ni que. Bongar 7-pela di agi tamo ungasari qure 7-pelaq dia e qa loueqnub qaji nango lan angro 7-pela nangi. Lam 7-pela di agi tamo ungasari qure 7-pelaq dia e qa loueqnub qaji nangi.”

Anjam Jon a Efesus qure nangi qa qarinyej qaji

2 ¹Yesus a na e degsi merbsiqa olo endegsi merbej, “Efesus qureq dia tamo ungasari nangi ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nango lan angro qa anjam endegsim nengrenyosim aqaq qarinye, ‘E Yesus. E ijo ban wo na bongar 7-pela ojejunum. E lam 7-pela gol na gereiyo qaji nango ambleq di walweleqnum. E na anjam endi ni qa qarinyonum. ²Ino kumbra ti ino wau ti di e qalieonum. E qalie, ni singila na tigeloqnsimqa tamo uge nangi qa tulan asgimeqnu. Tamo nangi di endegsib mermeqnu, “Iga dego Qotei aqa anjam marqajqa deqa qaringwo.” Di gisan. Qotei na nangi qarijnrosai. Ni nango anjam di tenemtosim ni qalieonum, nangi gisan tamo. Ni keretsim qalieonum. ³Ni ijo ñam ojejunum deqa tamo qudei nangi na ni numoqnsib ugeugei-meqnu. Ariya e qalieonum, ni singila na tigeloqnsimqa gulube di qoboieqnum. Ni asgimosaeqnu.

⁴“Ariya ino kumbra uge qujai e ubtsiy mermqai. Nami ni e qa ino areqalo singilatosim bati deqa ni na e tulan qalaqalaiboqnem. Ariya bini ni kumbra di uratonum. ⁵Nami ni kumbra bole yoqnem. Ariya bini ni kumbra di uratonum deqa ni ulonum. Deqa ni que. Kumbra ni nami yoqnem qaji deqa olo are qalsimqa are bulyosim kumbra di olo daurye. Ni dauryqasai di e ni qa bosiy ino lam olo taqal atetmqai. ⁶Ariya ino kumbra bole bei agi ubtsiy mermqai. Nikolas aqa wau tamo nangi kumbra uge uge yeqnub. Nango kumbra di ni tulan urateqnum. Keretsim urateqnum. E dego urateqnum.

⁷“Tamo a dabkala ti sqas di a anjam Qotei aqa Mondor Bole na tamo ungasari qure qureq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nangi minjreqnu di geregere quem. Tamo a Satan ombla qotsim singilaqas di e na lan qure qa ñam gei osiy anaiyit a uysim dena ñambile gaigai sqas. Ñam di agi Qotei aqa lan qureq di unu.’ O Jon, ni anjam degsim nengrenyosim Efesus nango lan angro aqaq qarinye.”

Anjam Jon a Smerna qure nangi qa qarinyej qaji

⁸Yesus a na e degsi merbsiqa olo endegsi merbej, “Smerna qureq dia tamo ungasari nangi ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nango lan angro qa anjam endegsi nengrenyosim aqaq qarinye, ‘E Yesus. E segi qujai namoq di unum. E segi qujai bunuq di sqai. Nami e moiem. Bini e olo ñambile unum. E na anjam endi ni qa qarinyonum. ⁹Ni gulube ti jaqatin ti ejunum di e qalie. Ni ingi tulan saiqoji unum di dego e qalie. Di ungun. Ni lan qure qa ingi ingi koba elenjejunum. E qalie, tamo qudei

nangi na ni misilinjmoqnsib anjam uge uge mermeqnub. Nangi segi qa mareqnub, “Iga Juda tamo.” Di gisanj. Nangi Satan aqa angro. ¹⁰Bunuqna ni jaqatin koba oqam. Ni deqa ulaaim. Ni que. Satan a na ningi qudei ojelenosim tonto talq breingwas. Breingimqa ningi ijo ñam geregere ojgab kio ijo ñam uratosib ulonqab kio di Satan a nungo areqalo unsim qalieqajqa deqa ningi tonto talq breingwas. Ningi bati 10-pela gulube ti jaqatin ti sqab. Ariya ningi e qa nungo areqalo singilatosib soqniye. Sosib sosib gilsib jeu tamo nangi na ningi lingib morenqab. Amqa e na ningi ñambile engwai. Ñambile di nungo awai boledamu.

¹¹ “Tamo a dabkala ti sqas di a anjam Qotei aqa Mondor Bole na tamo ungasari qure qureq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nangi minjreanu di geregere quem. Tamo a Satan ombla qotsim singilaqas di a moio bunu qaji turqasai. Moio dena a ugetqa keresai. Sai bole sai.’ O Jon, ni anjam degsim nenjrenyosim Smerna nango lan angro aqaq qarinye.”

Anjam Jon a Pergamum qure nangi qa qarinyej qaji

¹² Yesus a na e degsi merbsiya olo endegsi merbej, “Pergamum qureq dia tamo ungasari nangi ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nango lan angro qa anjam endegsi nenjrenyosim aqaq qarinye, ‘E Yesus. E serie olekoba tulan qala uge qala aiyel ojejunum. E na anjam endi ni qa qarinyonum. ¹³Qure ni di unum qaji nango kumbra e geregere qalieonum. Qure di Satan a na taqatejunu. Aqa awo jaram koba qure dia unu. Ariya e qalie, ni ijo ñam singila na ojesosim e qa ino areqalo singilateqnum. Ino areqalo di ni na ulitosaieqnum. Nami ijo anjam palonto tamo Antipas a ningi koba na wauoqnej. Antipas a ijo anjam geregere dauryoqnej deqa jeu tamo nangi nungo qureq dia a qalnab moiej. Moinaqa ni di unsimqa deqa ni e qoreibosai. Qure dia agi Satan a unu.

¹⁴ “Ariya ino kumbra uge qudei e ubtsiy mermqai. Tamo qudei Pergamum qureq di unub qaji nangi Balam aqa kumbra uge singila na ojesonab ni na nangi saidnjrosaieqnum. Balam aqa kumbra agiende. Nami Balam na Balak gam osoryonaqa gilsiya Israel tamo ungasari nangi gisa gisanjroqnsiya kumbra ugeq breinjroqnej. Breinjroqnsiya areqalo tigeltetnjreqnaqa nangi qotei gisanj atrainjro qaji ingi uyoqnsib sambala kumbra yoqnsib laqneb. ¹⁵Tamo qudei dego Pergamum qureq di unub qaji nangi Nikolas aqa wau tamo nango anjam dauryeqnub. ¹⁶Deqa ni are bulye. Ni are bulyqasai di e urur ni qa bosiy serie olekoba ijo medabuq di unu qaji dena tamo nangi di qoto itnjrqai.

¹⁷ “Tamo a dabkala ti sqas di a anjam Qotei aqa Mondor Bole na tamo ungasari qure qureq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nangi minjreanu di geregere quem. Tamo a Satan ombla qotsim singilaqas di e na lan qure qa ingi uliejunu qaji di anaiyit uyqas. Meninj qat dego

yqai. Osiy meniŋ quraq di ñam bunuj nenŋrenyqai. Ñam di tamo bei a qalieqasai. Tamo meniŋ oqas qaji a segi qalieqas.’ O Jon, ni anjam degsi nenŋrenyosim Pergamum nango laŋ anŋro aqaq qariŋye.”

Anjam Jon a Taiataira qure nangi qa qariŋyej qaji

¹⁸ Yesus a na e degsi merbsiqa olo endegsi merbej, “Taiataira qureq dia tamo unŋasari nangi ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nango laŋ anŋro qa anjam endegsi nenŋrenyosim aqaq qariŋye, ‘E Yesus. E Qotei aqa Ŋiri. Ijo ŋamdamu ŋam puloŋ bul puloneqnu. Ijo siŋga minjaleqnu. Bras geregere ñomyeqnab minjaleqnu dego kere. E na anjam endi ni qa qariŋyonum. ¹⁹ Kumbra bole kalil ni yeqnum qaji di e qalieonum. E qalie, ni gaigai ijo tamo unŋasari nangi qalaqalainreqnum. Ni e qa ino areqalo siŋgilatoqnsimqa wau koba yoqnsimqa ijo tamo unŋasari nangi aqaryainreqnum. Gulube kalil ni qoboieyeqnum qaji di ni geregere qoboieyoqnsimqa siŋgila na tigelejunum. Kumbra ni nami yoqnem qaji di bolequja. Ariya kumbra ni bini yeqnum qaji di olo tulaŋ boledamu. Kumbra dena ino kumbra nami yoqnem qaji di tulaŋ bunyejunu. Di e qalie.

²⁰ “Ariya ino kumbra uge qujai agi ubtsiy mermqai. Uŋa Jesebel a ni ombla sosisq waueqnaqa ni na a wiyosaieqnum. A segi qa mareqnu, “E Qotei aqa medabu o qaji uŋa.” Di gisaŋ. A Qotei aqa medabu o qaji uŋa sai. A na ijo wau tamo nangi gisa gisaŋnjroqnsiqa gam osornjreqnaqa nangi na sambala kumbra yoqnsibqa qotei gisaŋ atrainjro qaji iŋgi uyeqnu. ²¹ A are bulyqajqa bati yem di a are bulyosim aqa sambala kumbra uratqajqa saidej. ²² Deqa ni que. E na uŋa di jaqatiŋ koba yitqa a makobaiyqas. Tamo nangi a ombla na sambalaosib laqnu qaji nangi aqa kumbra uge uge uratosib are bulyqasai di e nangi dego jaqatiŋ ti gulube koba ti enjrqai. ²³ Aqa anŋro nangi dego ñumit moreŋqab. Amqa tamo unŋasari qure kalilq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nangi qalieqab, e tamo kalil nango are miligi ti areqalo ti geregere unsim peleieyeqnum. Deqa niŋgi quiye. E na nunŋo kumbra kalil geregere keretosiy nunŋo awai dego segi engwai.

²⁴ “Ariya niŋgi qudei Taiataira qureq di unub qaji nunŋo kumbra bole agi ubtsiy mernŋwai. Niŋgi uŋa Jesebel aqa anjam dauryosaieqnu. Satan aqa kumbra dego niŋgi qaliesai. Satan aqa kumbra di tamo nangi ulioqnsib yeqnu. Osib mareqnu, “Di Satan aqa uli anjam.” Ariya kumbra di niŋgi qaliesai. Deqa e niŋgi gulube bei engwasai. ²⁵ Kumbra kalil niŋgi ojejunub qaji di siŋgila na ojesoqniŋ e bqai.

²⁶ “Tamo a Satan ombla qotsim siŋgilaosim ijo kumbra dauryosim gilsim gilsim diŋo bati itqas di e na a siŋgila yitqa a na tamo unŋasari sawa sawa kalilq di unub qaji nangi taqatnjroqnaqas. ²⁷ A na nangi tulaŋ siŋgila na taqatnjroqnaqas. Taqatnjresoqnimqa nangi na aqa anjam

gotranjoqnbqa nan̄gi ñumoqnim moreñoqnbqab. Tamo nan̄gi web paraparainjreqnub dego kere. Wau di e na tamo di yqai. Ijo Abu na e wau ebej dego kere a wau yqai. ²⁸Nebeqa laqnaqa burbas bunuj oqeqnu qaji di dego a yqai. ²⁹Tamo a dabkala ti sqas di a anjam Qotei aqa Mondor Bole na tamo ungasari qure qureq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nan̄gi minjreqnu di geregere quem.’ O Jon, ni anjam degsi nengren̄yosim Taiataira nan̄go laŋ angro aqaq qarin̄ye.”

Anjam Jon a Sardis qure nan̄gi qa qarin̄yej qaji

3 ¹Yesus a na e degsi merbsiqa olo endegsi merbej, “Sardis qureq dia tamo ungasari nan̄gi ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nan̄go laŋ angro qa anjam endegsim nengren̄yosim aqaq qarin̄ye, ‘E Yesus. E Qotei aqa Mondor 7-pela ejunum. E bongar 7-pela dego ojejunum. E na anjam endi ni qa qarin̄yonum. Kumbra kalil ni yeqnum qaji di e qalieonum. Ino kumbra di bolesai. Nan̄gi ni qa mareqnub, “Ni ñambile ti.” Di sai. Ni moiem. ²Deqa ni ñam sirosim olo tigel. Ino kumbra qudei moiosaiunu qaji di ni na olo osim singilatime. Di kiyaaq? E ino kumbra unonum ijo Qotei aqa ñamgalaq di keresai. ³Anjam bole ni nami qusim dauryem qaji deqa olo are qale. Are qalsim anjam di geregere dauryosim are bulye. Ni ñam sirosim tigelqasai di e bajiŋ tamo bul ni qa boqujatqai. Bati gembu e inoq bqai di ni qalieqa keresai.

⁴“‘Ariya tamo ungasari qudei Sardis qureq di unub qaji nan̄go kumbra bolequja. Nan̄go gara jigatosai deqa nan̄gi gara qat jigsib e ombla walweloqnbqab.

⁵“‘Tamo a Satan ombla qotsim singilas di e na gara qat jigetqai. Aqa ñam Qotei a nami ñambile qa buk miligiq di nengren̄yej qaji di e na olo nuntqasai. E ijo Abu aqa laŋ angro nan̄gi ti nan̄go ulatamuq dia aqa ñam ubtqai. ⁶Tamo a dabkala ti sqas di a anjam Qotei aqa Mondor Bole na tamo ungasari qure qureq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nan̄gi minjreqnu di geregere quem.’ O Jon, ni anjam degsi nengren̄yosim Sardis nan̄go laŋ angro aqaq qarin̄ye.”

Anjam Jon a Filadelfia qure nan̄gi qa qarin̄yej qaji

⁷Yesus a na e degsi merbsiqa olo endegsi merbej, “Filadelfia qureq dia tamo ungasari nan̄gi ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nan̄go laŋ angro qa anjam endegsim nengren̄yosim aqaq qarin̄ye, ‘E Yesus. E Qotei aqa tamo bole tiŋtiŋ. E kumbra bole qa utru. Devit a nami mandor koba soqnej dego kere e kamba aqa wau osim Qotei aqa tamo ungasari nan̄gi taqatnjreqnum. E siran̄ bei waqtqai di tamo bei na getentqa keresai. E getentqai di tamo bei na waqtqa keresai. E na anjam endi ni qa qarin̄yonum. ⁸Kumbra bole kalil ni yeqnum qaji di e qalieonum. Deqa ni unime. Ino ulatamuq dia e siran̄ bei waqtetmonum. Di tamo

bei na getentqa keresai. E qalie, singila kiñala inoq di unu. Ni ijo anjam geregere ojsim dauryeqnum. Ni ijo ñam uratosai eqnum. ⁹Deqa ni que. E na maritqa Satan aqa wau tamo nanqi bosib ino singaq di singa pulutosib endegsib qalieqab, e ni tulan qalaqalaimeqnum. Ni qalie, Satan aqa wau tamo nanqi di mareqnum, “Iga Juda tamo.” Di gisan. Nanqi Juda tamo sai. ¹⁰Ni ijo anjam geregere dauryoqnsimqa gulube kalil qoboioqnsim singila na tigelejunum deqa e ni taqatmesoqnitqa Satan a bosim tamo ungasari kalil sawa sawa kalilq di unub qaji nanqi gulube enjrqa batiamqa gulube di ni qa bqasai. ¹¹E ni qa boqujatqai. Deqa anjam ni ojejunum qaji di singila na ojesoqne. Amqa tamo bei na ino awai bole yaimqasai.

¹²“Tamo a Satan ombla qotsim singilaqas di e na a osiy ijo Qotei aqa tal aqa tamo bul namoq di tigeltit sqas. Deqa a olo bunu Qotei aqa talq dena oqedqasai. Aqa jejamuq di e na ijo Qotei aqa ñam ti ijo Qotei aqa qure koba agi Jerusalem bunuj aqa ñam ti ijo segi ñam bunuj ti nenjrenyqai. Jerusalem bunuj agi lan qureq di unu. Qure di ijo Qotei aqaq dena mandamq aiqas. ¹³Tamo a dabkala ti sqas di a anjam Qotei aqa Mondor Bole na tamo ungasari qure qureq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nanqi minjreqnu di geregere quem.’ O Jon, ni anjam degsim nenjrenyosim Filadelfia nango lan angro aqaq qarinje.”

Anjam Jon a Laodisia qure nanqi qa qarinje qaji

¹⁴Yesus a na e degsi merbsiqa olo endegsi merbej, “Laodisia qureq dia tamo ungasari nanqi ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nango lan angro qa anjam endegsim nenjrenyosim aqaq qarinje, ‘E Yesus. E Qotei aqa anjam maro qaji tamo. E endegsi mareqnum, “Qotei aqa anjam kalil bole.” Anjam kalil Qotei a nami marej qaji di e olo geregere palontoqnsim mareqnum. Ingi ingi kalil Qotei na gereiyej qaji di aqa utru agi e segi qujai. Deqa e na anjam endi ni qa qarinyonum. ¹⁵Kumbra kalil ni yeqnum qaji di e qalieonum. E qalie, ni ulili sai. Ni kanjan sai. Ni ulili sqam di kere. Ni kanjan sqam di kere. ¹⁶Ni tulan kanjan sai. Ni tulan ulili sai. Ni kanjan kiñala segi. Deqa e ni ingi qusa bul ijo miligiq na oqsim ijo medabuq na beqmcai. ¹⁷Ni ino segi ñam soqtoqnsim mareqnum, “E silali koba ti. E ñoro koba ejunum. E ingi bei qa truquosai.” Ni degsi maraim. Di ni gisanonum. Ni lan qure qa ingi ingi tulan saiqoji. Ni tulan sougetejunum. Ni ñam qandimo unum. Ni yosi laqnum. Di ni segi poimosai. ¹⁸Deqa e ni endegsi mermcai. Ni ijoq dena gol ñamyuo na yusiq milalej qaji di awaiyosim dena ni lan qure qa ñoro koba ti sqam. Gara qat dego awaiyosim jugwam dena ino jejamu kabutim tamo bei na ino yosi unqasai. Amqa ni jemaimqasai. Gorej dego awaiyosim dena ino ñamdamu piyim ñam poimqas. ¹⁹Tamo nanqi e qalaqalainjreqnum qaji di e na olo ñirintjroqnsim gereinjreqnum. Deqa ni are singilatosim ino segi kumbra gereiyosim are bulye.

20 “Ni e nube. E siranmeq di tigelesosimqa kindokindoneqnum. Tamo bei a ijo kakoro qusimqa siran waqtetbqas e miligiq gilsiy aqo ombla ingi uyqom. 21 Tamo a Satan ombla qotsim singilaqas di e na minjitqa aqo ombla ijo awo jaram kobaq di awoqom. Nami e segi qoto singilaosimqa aqo ijo Abu wo aqa awo jaram kobaq di awoem dego kere. 22 Tamo a dabkala ti sqas di a anjam Qotei aqa Mondor Bole na tamo ungasari qure qureq dia ijo ñam qa koroosib loueqnub qaji nanqi minjreanu di geregere quem.’ O Jon, ni anjam degsim nengrenyosim Laodisia nanjo lan angro aqaq qariñye.” Yesus a na e degsi merbej.

Lan qureq dia nanqi Qotei binjoqnsib loueqnub

4 1 Onaqa e olo ñam atsimqa lan goge dia siran bei waqesonaq unem. Unsim koqyeqnamqa tamo nami tulan koba leleñonaq aqa kakoro gul anjamobulonaq quem qaji a na olo merbej, “Ni goge endeq au. Ni bamqa kumbra kalil bunuqna branteleñqas qaji di osormqai.” 2 Onaqa bati qujai deqa Qotei aqa Mondor Bole na e singilatbonaqa e tarosimqa lan goge dia awo jaram kobaquja sonaq unem. Qotei a awo jaram kobaq di awesoqnej. 3 E unem di Qotei aqa jejamu tulan minjalej. Meniñ jaspas tulan minjaleqnu dego kere. Aqa jejamu meniñ konilian bul tulan lent. Tuembiñ na awo jaram di kalilyesoqnej. Tuembiñ aqa nengren di tulan minjalej. Meniñ emeral tulan minjaleqnu dego kere. Tuembiñ di ñam banqa gesgi bul. 4 Ariya e olo ñam atsimqa awo jaram kokba 24 unjrem. Awo jaram kokba 24 dena Qotei aqa awo jaram ambletesoqneb. Gate kokba 24 nanqi awo jaramq di awoelenesoqneb. Nanqi gara qat olekokba jigelenosib mandor kokba nanjo gate tatal wala ti gol na gereiyo qaji di atelenosib soqneb. 5 Qotei aqa awo jaramq dena minjal branteqnaq unem. Qatron ti kola anjam ti dego branteqnaq quem. Awo jaram namoq di ñam pulon 7-pela pumbloneleneb. Ñam pulon di agi Qotei aqa Mondor 7-pela nanqi. 6 Qotei aqa awo jaram namoq di ingi kobaquja bei sonaq unem. Ingi di yuwal banqa bul. A qunuñ bul dego. A tulan jeqilo.

Ariya e olo ñam atsimqa wagme ñambile so qaji qolqe di unjrem. Nanqi na Qotei aqa awo jaram agutosib tigelesoqneb. Nanjo jejamu bile ti qore ti dia ñamdamu gargekoba soqneb. 7 Wagme ñambile so qaji namba 1 a laion bul. Wagme ñambile so qaji namba 2 a bulmakau bul. Wagme ñambile so qaji namba 3 aqa ulatamu tamo ulatamu bul. Wagme ñambile so qaji namba 4 a baira kobaquja tiosi laqnu dego bul. 8 Wagme qolqe ñambile so qaji nanqi segi segi bari 6-pela ti. Bileqsi qoreqsi bariqsi ñamdamu gargekoba soqneb. Qanam ti qolo ti nanqi gaigai louoqnsib endegsib mareqñub, “Qotei a singila koba ti unu. Singila kalil aqaq di unu. A nami soqnej. A bini unu. A bunuqna bqas.” Nanqi degsib louoqnsib maroqnsib olo wainjoqnsib mareqñub, “Qotei a getento koba. Qotei a getento koba. Qotei a getento koba.” Wagme qolqe nanqi gaigai degsib louoqnsib mareqñub. Nanqi aqaratosaieqñub.

⁹Qotei awo jaram kobaq di awejunu qaji agi a segi qujai nambile gaigai sqajqa utru. Deqa wagme qolqe nambile so qaji nanği a qa tulan areboleboleinjreqnaqa aqa ñam soqtoqnsibqa binjiyeqnub. ¹⁰Nanği kumbra degyeqnaqqa Qotei nambile gaigai unu qaji aqa awo jaram namoq dia gate kokba 24 nanği singa pulutoqnsibqa a qa louoqnsibqa nanço gate tatal wala ti gol na gereiyo qaji di awo jaram koba namoq di breiyoqnsibqa endegsib loueqnub,

¹¹“O Tamo Koba, ni gago Qotei.

Ni segi qujai lan goge di unum.

Deqa tamo kalil nanği ni qa tulan areboleboleinjreqnaqa ino ñam soqtoqnsibqa ino singila binjiyoqnsibqa ino sorgomq di geregere unub.

Nanği ni kumbra degmeqnub. Di kiyaga? Ni na qujai marnam ingi ingi kalil branteb unub.

Ni ino segi areqalo na ingi ingi kalil gereiyem.

Dena qujai ingi ingi kalil branteb unub.”

Jon a buk bei unej

5 ¹Onaqa e olo nam atsimqa Qotei a awo jaram kobaq di awesosiqqa aqa ban woq di buk bei ojesonaq unem. Buk di aqa banqa olekokba. Banqa di lubesonaq unem. Buk aqa miligiqsi qoreqsi nengren ti sonaq unem. Buk di tamo bei na plaltosim aqa miligi unaim deqa nanği na aqa banqa lubtosib kandel aqa namur na qandrato 7-pela-teb. ²Onaqa e olo nam atsimqa lan angro singila koba bei brantonaq unem. Lan angro dena tulan koba lelenosiq marej, “Tamo yai a tamo bole deqa a na kandel aqa namur di waqtosimqa buk di plaltqa kere?” ³Ariya tamo bei na buk di plaltosim aqa miligi unqa kere tamo dego bei sosai. Lan qureq dia, mandamq dia, mandam sorgomq dia tamo dego bei sosai. ⁴E degsi unsim deqa e tulan akamu-getem. ⁵Onaqa gate koba bei na merbej, “O Jon, ni akamaim. Ni que. Laion a Juda aqa lenq dena nambabej deqa a qoto singilaosiq aqa jeu tamo nanği ñumej. A Mandor Koba Devit aqa lenq dena nambabej deqa a na kandel aqa namur waqtosim buk di plaltqa kere.”

Jon a Kaja Du unej

⁶Onaqa e aqa anjam di qusimqa olo nam atsim Kaja Du tigelesonaq unem. A qalnab moiej olo nambile so bulonaq unem. A Qotei aqa awo jaram ti wagme nambile so qaji qolqe nanği ti gate kokba nanço awo jaram kokba nanği ti ambleq di tigelesonaq unem. A qala 7-pela ti namdamu 7-pela ti soqnej. Namdamu 7-pela di agi Qotei aqa Mondor 7-pela nanği. Qotei na nanği qarinqrnaqa sawa sawa kalilq gileleneb. ⁷Ariya Kaja Du a bosiqqa aqa Abu Qotei agi awo jaram kobaq di awesoqnej qaji aqa ban woq dena buk di

yaiyej. ⁸Buk di yaiyonaqa wagme nambile so qaji qolqe nanngi ti gate kokba 24 nanngi ti bosib Kaja Du aqa areq di singa puluteb. Nanngi kalil segi segi gombin ti tabir gol na gereiyo qaji ti ojelenesoqneb. Tabirq dena qurem oqoqnsiq a Abu aqa ulatamuq di branteqnu. Qurem di quleq bole. Qurem di aqa utru agiende. Qotei aqa segi tamo ungasari nanngo pailyo qurem bul oqoqnsiq aqa ulatamuq di branteqnu. ⁹Wagme qolqe nanngi ti gate kokba nanngi ti bosib Kaja Du aqa areq di singa pulutosibqa lou bunuj na endegsib louoqneb,

“O Kaja Du, ni buk di osimqa kandel aqa namur buk qandratejunu qaji di waqtqa kere.

Di kiyaaq? Ni lum nab moisis ino len aiej dena ni na ino segi tamo ungasari nanngi awainjrsimqa Qotei aqa banq di atelejem unub.

Od, tamo ungasari len segi segi qaji, anjam maro segi segi qaji, jejamu segi segi qaji, sawa segi segi qaji nanngi ni na awainjrsimqa Qotei aqa banq di atelejem unub.

¹⁰ Nanngi Qotei aqa segi atra tamo sqajqa ti mandor kokba sqajqa ti deqa ni na atelejem unub.

Deqa nanngi gago Qotei aqa atra tamo sosibqa a atraiyeqnu.

Nanngi mandor kokba dego sosibqa mandam qa tamo ungasari nanngi taqatnjroqneb.”

Nanngi Kaja Du aqa ñam soqtoqneb

¹¹ Ariya e olo nam atsimqa lan angro tulan gargekoba tigelesonab unjrem. Nanngi di tamo bei na sisiyqa keresai. Nanngi handet milion dego kere soqneb. Nanngi tigelosibqa Qotei aqa awo jaram ti wagme nambile so qaji nanngi ti gate kokba 24 nanngi ti agutnjresosibqa nanngi tulan koba murqumyeqneb e nanngo kakoro quem. ¹²Nanngi endegsib lelenoqnsib maroqneb,

“Kaja Du agi nami qalnab moiej qaji a ñam koba ti ñoro bole ti powo bole ti singila koba ti oqa kere.

Deqa tamo kalil nanngi aqa ñam soqtoqnsibqa a qa tulan areboleboleinjroqnmqa a binjyoqnsib sqab.”

¹³ Onaqa ingi ingi kalil Qotei na marnaq branteleheb qaji nanngi na anjam mareqneb e nanngo kakoro quem. Ingi ingi kalil lan qureq di unub qaji ti mandamq di unub qaji ti mandam sorgomq di unub qaji ti yuwal miligiq di unub qaji ti nanngi anjam mareqneb e nanngo kakoro quem. Od, ingi ingi kalil sawa sawa kalilq di unub qaji nanngo kakoro quem. Nanngi endegsib mareqneb quem,

“Qotei awo jaram kobaq di awejunu qaji nanngi Kaja Du wo bati gaigai ñam koba ti arebolebole ti singila ti oqnsib sqab.

Deqa iga bati gaigai nanngi aiyel binjroqnmq.”

¹⁴ Onaqa wagme qolqe nambile so qaji nanngi na maroqneb, “Anjam di bole.” Degsib mareqnebqa gate kokba nanngi na Qotei wo Kaja Du wo nanngo areq di singa pulutoqnsib binjroqneb.

**Kaja Du na buk nanġi na lubtosib kandel aqa namur
na qandrato-7-pela-teb qaji di waqtelenej**

6 ¹Onaqa e olo nam atsimqa buk nanġi na lubtosib kandel aqa namur na qandrato 7-pela-teb qaji di Kaja Du na ojesosiq kandel aqa namur namba 1 waqtonaq unem. Waqtonaqa wagme ġambile so qaji matu a namoosiq marej, “Ni au.” Aqa kakoro di kola anjam ato bulonaq quem. ²Degsi marnaqa e olo nam atem di hos qat bei brantonaq unem. Tamo hos quraq di awesoqnej qaji a aṡ ti awesonaq unem. Nanġi na gate tatal wala ti yonabqa aqa gateq di atsiqa qoto singilaqa marsiqa ġilsiq qoto singilaoqnej.

³Onaqa Kaja Du na kandel aqa namur namba 2 waqtonaqa wagme ġambile so qaji namba 2 na marnaq quem, “Ni au.” ⁴Degsi marnaqa hos bei brantej. Hos di lent. Nanġi na tamo hos quraq di awesoqnej qaji a singila yonabqa a na tamo unġasari mandamq di soqneb qaji nanġi areqalo niñaqyetnirnaqa nanġi lawo kumbra uratosib tamo nanġi ġumsib moiottroqneb. Nanġi na a serie kobaquja yonabqa ġilsiq wau di yoqnej.

⁵Ariya Kaja Du na kandel aqa namur namba 3 waqtonaqa wagme ġambile so qaji namba 3 na marnaq quem, “Ni au.” Degsi marnaqa hos tulu brantonaq unem. Tamo hos quraq di awesoqnej qaji aqa baṡq di skel ojesonaq unem. ⁶Unsimqa wagme qolqe ġambile so qaji nanġo ambleq dia tamo bei na anjam marnaq aqa kakoro quem. A na tamo hos quraq di awesoqnej qaji di endegsi minnej, “Ni na tamo unġasari mandamq di unub qaji nanġi mam koba enjre. Yimqa wit aqa awai tulaṡ goqe oqimqa tamo unġasari nanġi silali kobaquja waiyoqnsib wit kiñala oqnqab. Tabir qujai segi oqnqab. Bali dego kiñala oqnqab. Tabir qalub segi oqnqab. Deqa ni que. Ni oliv namtaṡ ti wain sil ti ugeugeiyaim.” A degsi minjnaqa ġilsiq wau degsi yej.

⁷Onaqa Kaja Du na kandel aqa namur namba 4 waqtonaqa e wagme ġambile so qaji namba 4 aqa kakoro quem. A na marej, “Ni au.” ⁸Degsi marnaqa e olo nam atsimqa hos merient branto-naq unem. Tamo hos quraq di awesoqnej qaji aqa ñam Moio. Moio qure na a dauryisq laqnej. Onaqa nanġi aiyel singila osib tamo unġasari mandam taqal qujaiq di so qaji nanġi serie na ti mam na ti ma uge na ti wagme juwaṡ na ti ġumnab moreṡeb. Mandam taqal qalubq di so qaji nanġi uratnirnaq soqneb. Nanġi ġumosai.

⁹Ariya Kaja Du na kandel aqa namur namba 5 waqtonaqa tamo unġasari nami moreṡeb qaji nanġo qunuṡ atra bijal sorgomq di sonab unjrem. Tamo unġasari nanġi di Qotei aqa anjam singila na ojesosib mare mare laqneb deqa jeu tamo nanġi na nanġi ġumnab moreṡeb. ¹⁰Nanġo qunuṡ tulaṡ koba leleṡosib Qotei endegsib minjoqneb, “O Tamo Koba, ni iṡṡi iṡṡi kalil nanġo Mandor Koba. Ni gaigai kumbra bole tiṡtiṡ yeqnum.

Ni getento koba. Ni kumbra bole segi yeqnum. Deqa ni na merge. Iga bati gembub tarijonamqa tamo ungasari mandamq di unub qaji nanqi na lignab gago lej aiej deqa ni kamba numqam?” ¹¹Onaqa Qotei a gara jugo qat olekokba elenosiqqa nanqi segi segi jigetnjrsiqqa minjrej, “Ninigi mati kiñala aqaratosib tariñoqnsib soqniye. Jeu tamo nanqi na ninigi lingeb dego nungo kadoi nanqi ti nungo was nanqi ti degsib olo numqab. Tamo gembub jeu tamo nanqi na numqab di e segi na maritqa nanqi kalil numekritib kereamqa bati deqa e kamba nanqi numqai. Nanqi na ninigi lingnab nungo lej aiej deqa e kamba nanqi numit nango lej aiqas.”

¹²Ariya Kaja Du na kandel aqa namur namba 6 waqtonaqa e olo nam atsimqa mimin tulan kobaquja donaq unem. Unem di sej tulan ambruosiq gara tulu bulej. Bai tulan lentosiq lej bulej. ¹³Onaqa bongar nanqi lan goge dena ululonosis mandamq aieb. Jagwa koba bosiqqa qura qunjimyeqnaqa gei qoqi ululonosis mandamq aieqnub dego kere. ¹⁴Lan dego loumej. Qobun rer qalsib lubteqnub dego kere. Mana ti nui ti kalil nango soqneb qaji sawa uratosib jaraieb. ¹⁵Jaraionabqa mandor kokba ti tamo nam ti qaja tamo gate ti ñoro tamo ti tamo singila nanqi ti kangal tamo ti tamo lanaj ti kalil nanqi di unsibqa ulaugetosib jaraiosis menin kokba nango miligiq dia ulieleheb. Osib mana miligiq dego ulieb. ¹⁶Uliesosib nanqi tulan lelenkobaiyoqnsib mana ti menin kokba ti kalil endegsib minjroqneb, “Ninigi bosib iga kabutgibqa Qotei awo jaram kobaq di awejunu qaji a na iga nugwasai. Kaja Du aqa minjin dego gagoq bqasai. ¹⁷Di kiyaga? Qotei nanqi Kaja Du wo tamo ungasari nanqi qa minjin oqetnjrqa bati agi brantqo. Deqa tamo yai na nango singila gotranjyqa kere? Tamo dego bei sosai.”

Israel tamo 144,000 nanqi Qotei aqa toqor eb

7 ¹Onaqa e olo nam atsimqa lan angro qolqe nanqi lan utru qolqeq di tigelesonab unjrem. Jagwa qolqe nanqi na mandam ti yuwal ti nam banga ti puynjraib deqa lan angro qolqe nanqi na jagwa qolqe di getetnjresqneb. ²Onaqa lan angro bei sej oqo sawaq dena brantonaq unem. A na Qotei nambile gaigai unu qaji aqa toqor ojesonaq unem. Ojesosiqqa tulan koba lelenosiqqa lan angro qolqe mandam ti yuwal ti niñaqnjraqajqa Qotei na singila enjrej qaji nanqi minjrej, ³“Ninigi mandam ti yuwal ti nam banga ti nami niñaqnjraib. Iga mati gago Qotei aqa wau tamo nango lanjaq di toqor atnam soqnimqa di ninigi na ingi ingi kalil di niñaqnjriye.” ⁴Onaqa tamo gembub nanqi toqor eleheb di marnab quem. Tamo 144,000 nango lanjaq di toqor atelejonab e unem. Tamo nanqi di Israel nango moma utru 12-pela nango lej deqaji. ⁵Juda aqa lenq dena tamo 12,000 nanqi toqor eleheb. Ruben aqa lenq dena tamo 12,000 nanqi toqor eleheb. Gat aqa lenq dena tamo 12,000 nanqi toqor eleheb. ⁶Aser aqa lenq dena tamo 12,000 nanqi toqor eleheb. Naptali aqa lenq dena tamo 12,000 nanqi toqor eleheb. Manase aqa lenq dena

tamo 12,000 nanği toqor eleñeb. ⁷Simeon aqa leñq dena tamo 12,000 nanği toqor eleñeb. Livai aqa leñq dena tamo 12,000 nanği toqor eleñeb. Isakar aqa leñq dena tamo 12,000 nanği toqor eleñeb. ⁸Sebulun aqa leñq dena tamo 12,000 nanği toqor eleñeb. Josep aqa leñq dena tamo 12,000 nanği toqor eleñeb. Benjamin aqa leñq dena tamo 12,000 nanği toqor eleñeb. Tamo kalil nanği di ağı Qotei aqa toqor eleñeb.

**Tamo unğasari tulañ gargekoba nanği koroesosibqa
Qotei qa louoqnsib biñiyonqeb**

⁹Onaqa bunuqna e olo ñam atsimqa tamo unğasari tulañ gargekoba koroesonab unjrem. Tamo unğasari nanği di tamo bei na sisiyqa keresai. Nanği tulañ gargekoba. Nanği di kalil leñ segi segi qaji, sawa segi segi qaji, jejamu segi segi qaji, anjam maro segi segi qaji. Nanği Qotei aqa awo jaram ti Kaja Du ti nanço areq di tigelosibqa gara jugo qat olekokba jigelenosib nango bañ na tuwom banga ojelenesoqneb. ¹⁰Osib nanği singila na endegsib maroqneb, “Iga padalqa laqnamqa gago Qotei awo jaram kobaq di awejunu qaji nanği Kaja Du wo na iga eleñosib boletgeb.”

¹¹Onaqa lañ angro kalil nanği Qotei aqa awo jaram ti gate kokba nanği ti wagme qolqe ñambile so qaji nanği ti agutñjrosib tigelesoqneb. Tigelesosibqa Qotei aqa awo jaram namoq di singa pulutoqnsib Qotei qa endegsib louoqneb, ¹²“Bole. Iga gago Qotei qa tulañ areboleboleigoqnimqa aqa ñam soqtoqnqom. A powo bole ti unu. Deqa iga a biñiyonqsim aqa ñam soqtoqnqom. A singila koba ti unu. Od, singila kalil aqaq di unu. A bati gaigai degesqas. Bole.”

Qotei a nango gulube kalil kobotetñjqas

¹³Onaqa gate koba bei na nenembej, “Tamo unğasari nanği gara qat olekokba jigeejunub qaji di yai nanği? Nanği qure qabe qaji?” ¹⁴Onaqa e na kamba minjem, “O tamo koba, ni segi qalie.” Onaqa merbej, “Tamo unğasari nanği di jeu tamo nanği na tulañ ugeugeinjsib gulube ti jaqatinñ ti enjreb. Enjreb deqa nanği na Kaja Du aqa leñ na nango gara yanselenonab tulañ qatej. ¹⁵Deqa nanği Qotei aqa awo jaram koba namoq di tigelesosibqa nanği bati gaigai qanam ti qolo ti Qotei aqa atra tal miligiq di sosibqa a waueteqnub. Qotei awo jaram kobaq di awejunu qaji a segi nanği koba na sosimqa taqatñjroqnqas. ¹⁶Deqa nanği olo bunu mamñjqasai. Nanği bunu ya qarnñjqasai. Señ na olo nanği kanñkanñjqasai. Ingi bei na dego nanği kanñkanñjqasai. ¹⁷Di kiyaya? Kaja Du awo jaram koba jojomq di unu qaji a nango Mandor Koba sqas deqa. A nanği joqsimqa ñambile gaigai sqajqa ya jumbumq giloqnqas. Qotei a na nango ñam ya kalil nuntetñjrimqa nanği olo bunu akamqasai.”

Kaja Du na kandel aqa namur namba 7 waqtej

8 ¹Ariya Kaja Du na kandel aqa namur namba 7 waqtonaqa lañ qureq dia nanği kirikiriosib sonab sawa dabkonosiq sokiñalayej.

²Sokiñalayonaq e olo ñam atsimqa lañ angro 7-pela Qotei aqa ulatamuq di tigelesoqneb qaji nanği unjrem. Unjrem di nanği gul 7-pela ojsib tigelesoqneb.

³Onaqa lañ angro bei bosiq a tra bijal jojomq di tigelesoqnej. A tabir gol na gereiyo qaji di ojesoqnej. A ñam sum osim tabir miligiq di bilentosim koitimqa qurem quleq ti oqwajqa deqa marsiq tabir di osi bosiq a tra bijal jojomq di tigelesoqnej. Onaqa nanği na ñam sum koba yonabqa osiqa Qotei aqa segi tamo ungasari kalil nango pailyo ti ñam sum de ti turtosiq a tra bijal gol na gereiyo qaji dia Qotei atraiyej. A tra bijal di agi Qotei aqa awo jaram namoq di unu. ⁴Atraiyonaqa Qotei aqa segi tamo ungasari nango pailyo ti qurem quleq de ti lañ angro aqa banq dena oqsqa Qotei aqa ulatamuq di brantej. ⁵Onaqa lañ angro dena tabir di osiqa a tra bijalq dena ñamyuo osiqa tabirq di jugonaq maqonaqa waiyonaq mandamq aiej. Aisiqa kola anjam ti qatron ti minjal ti mimiñ koba ti brantej.

Lañ angro qolqe nanği gul anjameb

⁶Ariya lañ angro 7-pela gul 7-pela ojesoqneb qaji nanği gul anjamqajqa tigelosib rarieb.

⁷Onaqa lañ angro namba 1 a namo aqa gul anjamej. Gul anjamonaqa ais awa bul ñamyuo ti leñ ti turtosib mandamq aieb. Aisib ñamtañ ti ñiñ ti mandam taqal qujaiq di so qaji di kalil yuekriteb. Mandam taqal aiyel uratonab soqnej.

⁸Ariya lañ angro namba 2 na aqa gul anjamonaqa ingi bei mana kobaquja bul yusiq puloneqnaqa osib waiyonab yuwalq aiej. Ainaqa yuwal taqal qujai leñ bulyej. Yuwal taqal aiyel leñ bulyosai. ⁹Degonaqa wagme kalil yuwal taqal qujaiq di ñambile so qaji nanği moreñeb. Qobun kalil dego yuwal taqal qujaiq di so qaji nanği padalekriteb.

¹⁰Onaqa lañ angro namba 3 na aqa gul anjamonaqa bongar kobaquja tor bul yusiq puloñosiq lañ qure uratosiq ya ti ya jumbum ti mandam taqal qujaiq di so qaji deq aiej. Mandam taqal aiyelq di sai. ¹¹Bongar di aqa ñam Isa Koba. Bongar di ya ti ya jumbum ti mandam taqal qujaiq di so qaji deq ainaqa ya di isakobaeb. Deqa tamo gargekoba nanği ya di uysib isakoba-injrnaqa moreñeb.

¹²Onaqa lañ angro namba 4 na aqa gul anjamonaqa sen taqal qujai ugeej. Bai taqal qujai dego ugeej. Bongar kalil lañ taqal qujaiq di so qaji nanği dego ugeeleñeb. Lañ taqal aiyelq di sai. Deqa qanam sen taqal qujai ambruej. Qolo bai taqal qujai ambruej. Bongar kalil lañ taqal qujaiq di so qaji nanği dego ambrueleñeb.

¹³Onaqa e olo ñam atsimqa baira kobaquja lañ sorgomq dia tiosi laqnaq unem. A tulañ koba leleñosiq endegsi marnaq quem, “O aiyu! Lañ angro qalub nanği gul anjamosaiunub. Nanği gul anjamabqa tamo ungasari mandamq di unub qaji nanği gulube tulañ kokba osib padalouetqab.”

Lan angro namba 5 na aqa gul anjamej

9 ¹Onaqa lan angro namba 5 na aqa gul anjamonaqa bongar bei lan uratosiq mandamq aieqnaq unem. Unem di nanqi na bongar di singila yonabqa a gilsiq sub guma koba di waqtej. ²Waqtonaqa qurem koba subq dena oqej. Liki yusiq qurem koba oqeqnu dego kere. Subq dena qurem oqsqa serj ti lan ti ambrutej. ³Onaqa quremq dena sis tulan gargekoba nanqi brantosib mandamq aieb. Mandamq ainabqa Qotei na nanqi singila koba enjrej. Singila di belqalaqala nango singila ti kere. ⁴Singila enjrsiqa minjrej, “Ningi nin ti nam banga gesgi ti namtan ti ugeugeinjraib. Nanqi uratnjrib soqneb. Tamo ungasari nango lanjaq di Qotei aqa toqor saiqoji unub qaji nanqi di segi ugeugeinjriye. ⁵Ugeugeinjsib jaqatin koba enjroqnbq bai 5-pela nanqi jaqatin oqnsib sqab. Ariya ningi na nanqi moiotnjraib. Jaqatin segi enjroqniye.” Onaqa sis nanqi na tamo ungasari nanqi di jaqatin tulan uge enjroqneb. Belqalaqala na tamo ungasari nanqi unjinjreqnabqa jaqatin eqnub dego kere. ⁶Tamo ungasari nanqi di jaqatin koba oqnsibqa nanqi morenqa gam namoqnab. Namab namab ugeinjqas. Nanqi morenqa are oqimqa nanqi morenqa keresai.

⁷E sis nanqi unjrem di hos qoto qa gilqajqa walatnjreqnub dego kere. Sis nango gateq di gate tatal gol na gereiyo qaji atelejesoqneb. Nango ulatamu tamo ulatamu bul. ⁸Nango gate banga olekoba. Unan nango gate banga bul. Nango qalagei laion nango qalagei bul. ⁹Nango are targaq di gara jugo dumu bul singila koba atesoqneb. Nango bari aqa anjam ato hos gargekoba rongom ti qoto qa gurgur ti gileqnaq singa anjam ateqnub dego kere. ¹⁰Sis nango weru belqalaqala nango weru bul, qaja ti. Nango weru dena tamo nanqi unjinjroqnsib jaqatin koba enjreqnub. Sis nango singila weruqsi unu. Weru dena tamo ungasari nanqi jaqatin tulan koba enjroqnbq bai 5-pela nanqi jaqatin oqnsib sqab. ¹¹Sis nango mandor koba agi lan angro sub guma koba taqatejunu qaji agi a di. Aqa nam Hibru anjam na Abadon. Gago anjam na Tamo Padaltnjro Qaji Tamo.

¹²Ariya gulube kobaquja namba 1 agi koboqo. Ningi quie. Gulube kokba aiyel brantosaiunub. Sokiñalaysib brantqab.

Lan angro namba 6 na aqa gul anjamej

¹³Ariya lan angro namba 6 na aqa gul anjamonaqa atra bijal gol na gereiyo qaji aqa mutu qolqe nango ambleq dena tamo bei aqa kakoro brantonaq quem. Atra bijal di agi Qotei aqa ulatamuqsi unu. Mutu qolqe nanqi qala ti unub. ¹⁴Onaqa tamo dena lan angro namba 6 gul ojesoqnej qaji di minjej, “Lan angro qolqe Yufretis ya koba qalaq dia tontnjreb unub qaji nanqi di palontnjre.” ¹⁵Onaqa lan angro namba 6 a anjam di qusiq gilsiq lan angro qolqe nanqi di palontnjrej. Nanqi aisib tamo ungasari

kalil mandam taqal qujaiq di so qaji nanği ñumib moreñqajqa deqa osiq nanği palontnjrej. Tamo unğasari mandam taqal aiyelq di so qaji nanği ñumqasai. Nanği bole sqab. Bati Qotei na nami giltej qaji di brantimqa lañ angro qolqe nanği di tigelosib tamo unğasari nanği ñumib moreñqab. Deqa nanği tariñosib soqneb. Tariñosib sonab bati deqa tıñtın lañ angro namba 6 a gilsıqa nanği palontnjrej. ¹⁶Onaqa e olo ñam atsimqa qaja tamo tulañ gargekoba nanği hos quraq di awesonab unjrem. Qaja tamo gembub hos quraq di awesoqneb qaji di marnab quem. Nanği 200 milion dego. ¹⁷Onaqa e ñeibılqeiobulosimqa tamo hos quraq di awesoqneb qaji nanği unjrem di nanço are targaq di gara jugo dumu bul sıñgıla koba jıgeleñesoqneb. Gara jugo qudei di nanço wala lent. Qudei qenjent. Qudei merient. Ariya hos nanço gate laion nanço gate bul. Hos nanço medabuq na ñamyuo ti qurem ti meniñ yuo ti branteleñeb. ¹⁸Gulube qalub dena tamo unğasari kalil mandam taqal qujaiq di so qaji nanği ñumeleñeb. Mandam taqal aiyel urateb. Ñamyuo ti qurem ti meniñ yuo ti hos nanço medabuq na branteleñeb qaji dena tamo unğasari nanği ñumeleñeb. ¹⁹Hos nanço sıñgıla nanço medabuqsi weruqsi unu. Nanço weru amal bul, gate ti. Nanço weru dena tamo unğasari nanği ugeugeıñjroqneb.

²⁰Nanği ugeugeıñjreñabqa tamo unğasari qudei gulube qalub dena ñumosai qaji nanği di unsibqa nanği deqa are bulyosai. Nanço bañ na sulum gereiyeleñeb qaji di dego nanği uratosai. Nanği na mondor uge uge ti qotei gisa gisañ nanği ti sulum kalil nanço bañ na gereiyeleñeb qaji nanği ti di bıñıñjroqneb. Nanço kumbra uge di nanği uratosai oqneb. Sulum di gol na silva na bras na meniñ na ñamtañ na ti gereiyeleñeb. Sulum di qunuñ sai qoji. Deqa nanği ñam atqa keresai. Nanği anjam quqwa keresai. Nanği walwelqa keresai. ²¹Ariya tamo nanği di nanço kumbra tulañ uge. Nanço kumbra uge agi ubtsiy marqai. Nanği na tamo ñumoqnsib moiotnjroqneb. Nanği gumanıñoqneb. Nanği quñam qaloqneb. Nanği laña laña sambalaoqneb. Nanği bajiñoqneb. Nanço kumbra uge uge kalil di nanği uratosai oqneb. Deqa nanği are bulyosai oqneb.

Lañ angro a buk kiñala Jon yonaqa a uyej

10 ¹Onaqa e olo ñam atsimqa lañ angro bei lañ goge dena aieqnaq unem. A lañ angro sıñgıla koba. A lañbi na kabuosıqa aqa gateq di tuembiñ atesoqnej. Aqa ulatamu señ bul suwañoqnej. Aqa sınga tal aqa ai yusiq ñangao bul. ²Lañ angro aqa bañq di buk kiñala bei waqesonaq ojesoqnej. Aqa sınga wo yuwalq di atej. Sınga qonañ mandamq di atej. ³A tulañ koba leleñej. Laion anjameqnu dego kere. Lelenonaqa kola 7-pela nanği anjam ateb. ⁴Kola 7-pela nanği anjam atnabqa e nanço anjam qusim nenğrenyqa laqnamqa lañ goge dia tamo bei anjam marnaqa e aqa kakoro quem. A na merbej, “Kola 7-pela nanço anjam di qusim tent. Nenğrenyaim.”

⁵Ariya lan angro yuwalqsi mandamqsi singa atsiq tigelesonaq unem qaji a na aqa ban wo soqtonaqa lanq oqej. ⁶Osiqa Qotei lan ti mandam ti yuwal ti ingi ingi kalil ti atelenej qaji aqa ñam na endegsi marej, “Niŋgi quie. E bole marqai. Diño bati jojomqo. Deqa Qotei a tariŋsokobaiyqasai. ⁷Lan angro namba 7 na aqa gul anjamamqa Qotei aqa uli anjam nami aqa medabu o tamo nanŋi minjroqnej qaji di a na babtekritqas.” Lan angro dena Qotei ñambile gaigai unu qaji aqa ñam na degsi marej.

⁸Onaqa tamo nami lan goge dia anjam merbonaqa aqa kakoro quem qaji a na olo merbej, “Ni gilsim lan angro aqa singa yuwalqsi mandamqsi atsiq tigelejunu qaji aqa banq di buk waqejunu di yayiosim am.” ⁹Onaqa e lan angro di aqa areq gilsim minjem, “Ni buk kiñala ino ban na ojejunum qaji di e ebe.” Onaqa merbej, “Ni am. Osim uye. Uyimqa ino medabuw di bisim qaq bul tulan qaqatinmqas. Aisim ino bi aniq di isakobaimqas.” ¹⁰A degsi merbonaqa e aqa banq dena buk kiñala di yayiosim uyem. E uynamqa ijo medabuw di bisim qaq bul tulan qaqatinbej. Aisq ijo bi aniq di isakobaibej.

¹¹Onaqa nanŋi na olo merbej, “Ni Qotei aqa medabu osimqa anjam palontoqnqam. Tamo ungasari leŋ segi segi qaji, sawa segi segi qaji, anjam maro segi segi qaji nanŋo kumbra qa ni anjam palontoqnqam. Mandor kokba gargakoba nanŋo kumbra qa dego ni anjam palontoqnqam.”

Tamo aiyel nanŋi Qotei aqa anjam palontoqnej

11 ¹Onaqa Qotei na walwelqa toqon bei ebsiqa merbej, “Ni toqon endi waiysim ijo atra tal aqa ole keret. Osim atra bijal aqa ole dego keret. Tamo ungasari ijo atra tal miligiq dia e qa loueqnub qaji nanŋi dego sisiy. ²Ariya koro sawa atra tal meq di unu qaji di keretaim. Di urat. E na koro sawa di sawa bei bei qaji tamo nanŋi enjritqa nanŋi na ijo qure koba Jerusalem niñaqyoqnibqa bai 42 gilqas. ³Bati deqa e na ijo anjam palonto tamo aiyel qarinnjritqa nanŋi are ugeo qaji gara jigsib ijo anjam palontoqnibqa bati 1,260 gilqas.”

⁴Tamo aiyel di kanar qeli bul. Nanŋi aiyel lam bul dego. Nanŋi Tamo Koba Qotei sawa sawa kalil taqatejunu qaji aqa ulatamuq dia tigelejunub. ⁵Tamo qudei nanŋi na nanŋi aiyel ugeugeinjrqa maroqnibqa nanŋo aiyel medabuw na ñamyuo brantosim nanŋo jeu tamo nanŋi di koitnjrim yuekrisib morenqab. Deqa tamo bei na nanŋi aiyel ugeugeinjrqa marimqa kumbra dena qujai a segi moiqa. ⁶Qotei na nanŋi aiyel singila enjrimqa nanŋo anjam maro bati qa nanŋi lan getentibqa awa bqasai. Qotei na olo nanŋi aiyel singila enjrimqa nanŋi maribqa ya kalil leŋ bulyqas. Kumbra uge uge deqaji nanŋi aiyel na tamo ungasari enjroqnibqa nanŋi niñaqoqnqab. Nanŋi aiyel nanŋo segi areqalo na kumbra di yoqnqab.

⁷Nango aiyel anjam maro bati koboamqa wagme juwan sub guma kobaq di unu qaji a subq dena brantosim nangi aiyel qoto itnjrsim a qoto singilaosim nangi ñumim morenqab. ⁸Morenqabqa nango aiyel jejamu qure aqa gam koba ambleq di uratnjrib sqab. Qure di aqa ñam iga sasirosim mareqnum, “Sodom ti Isip ti.” Qure dia nami nango Tamo Koba namburbasq di qamnab moiej. ⁹Nango aiyel jejamu gam ambleq di soqnibqa tamo ungasari jejamu segi segi qaji, sawa segi segi qaji, anjam maro segi segi qaji, leñ segi segi qaji kalil nangi beļenosib nango aiyel jejamu koqnjroqnibqa bati qalub bei oto gilqas. Nango aiyel jejamu subq atqa saidoqnqab. ¹⁰Nangi aiyel moreñonub deqa tamo ungasari kalil mandamq di unub qaji nangi tulañ arebole-bolejnjoqnimqa ingi uyoqnsib lou tuoqnib nango was nangi koroqnib luejnjoqnqab. Nangi kumbra degyoqnqab. Di kiyaaq? Qotei aqa medabu o qaji tamo aiyel dena tamo ungasari kalil mandamq di so qaji nangi jaqatin koba enjroqneb deqa.

¹¹Bati qalub bei oto di koboonaqa Qotei na jagwa qarinyonaqa nango aiyel miligiq aiej. Ainaqa nangi aiyel olo mondor osib nambile sosib tigeleb. Tigelonabqa tamo ungasari nangi na nangi aiyel unjrsib tulañ ulageteb. ¹²Onaqa lañ goge dena lañ angro bei a tulañ koba leļenosiq nangi aiyel metnjrej, “Ningi goge endeq boiye.” Onaqa nangi aiyel aqa kakoro qusibqa lañbi miligiq na lañ qureq oqeqnabqa nango jeu tamo nangi na nangi koqnjresoqneb. ¹³Onaqa bati qujai deqa mimin tulañ kobaquja dosiq qure koba di reñginyonaqa qure taqal qujai bei padalej. Qure taqal 9-pela soqneb. Mimin dena tamo ungasari 7,000 padaltnjrej. Onaqa tamo ungasari mimin dena padaltnjrosai qaji nangi tulañ ulagetosib Qotei lañ qureq di unu qaji aqa ñam soqteb.

¹⁴Ariya gulube kobaquja namba 2 agi koboqo. Ningi quiyee. Sokiñalaysimqa olo gulube kobaquja namba 3 brantqas.

Lañ angro namba 7 na aqa gul anjamej

¹⁵Ariya lañ angro namba 7 na aqa gul anjamonaqa tamo ungasari kalil lañ qureq di unub qaji nangi tulañ koba leļenosib endegsib marnab quem, “Gago Tamo Koba Qotei nangi aqa ñiri Kristus wo Mandor Kokba sqajqa bati agi brantqo. Deqa nangi aiyel bati gaigai Mandor Kokba sosib sawa sawa kalil taqatnjroqnqab.” ¹⁶Onaqa gate kokba 24 Qotei aqa ñamgalaq dia nango awo jaramqsi awesoqneb qaji nangi singa pulutosib ñam quosib Qotei louetoqneb. ¹⁷Osib endegsib pailyoqneb,

“O Tamo Koba, ni segi qujai Qotei bole.

Ni singila koba. Singila kalil inoq di unu. Ni bini unum. Ni nami soqnem.

Ni na ino singila osim agi ni Mandor Kobaonum.

Deqa iga ni biñimeqnum.

¹⁸Sawa bei bei qaji tamo nangi tulañ minjin oqetnjreqnu.

Ariya ni dego ino minjin oqwajqa bati brantqo.

Ni na tamo morejo qaji nango une qa nanji peginjsim
ñumelenqajqa bati agi brantqo.

Ino wau tamo kalil ni na awai bole enjrqajqa bati dego brantqo.

Ino wau tamo nanji di agi ino medabu o qaji tamo ti, ino segi tamo
ungasari tintin nanji ti, tamo kalil ni qa ulaoqnsibqa ino sorgomq
di geregere unub qaji nanji ti.

Ino wau tamo nanji di agi tamo ñam kokba ejunub qaji nanji
ti tamo ñam saiqoji unub qaji nanji ti. Ni na nanji awai bole
enjrqajqa bati agi brantqo.

Ariya tamo nanji mandamq endia tamo ungasari nanji
ugeugeinjreqnub qaji nanji ni na kamba ugeugeinjrqqa bati agi
brantqo.”

¹⁹Gate kokba 24 nanji degsib Qotei qa loueqnabqa lan angro nanji na
Qotei aqa atra tal lan qureq di unu qaji aqa siran waqtosibqa Qotei aqa
dal anjam so qaji ñam monqum tal miligiq di sonaq uneb. Onaqa minjal ti
qatroñ ti kola anjam ti mimin ti ais onqol kokba awa bul ti aieleñeb.

Jon a uña bei ti amal uge ti unjrej

12 ¹Ariya lan goge dia Qotei aqa manwa bei brantonaq unem. E
unem di uña bei tigelesoqnej. Uña di a sen na kabusiqqa baiq di
tigelesoqnej. Aqa gateq di bongar 12-pela atsiq soqnej. ²Uña di a guman
ti. A angro oqajqa jejamu jaqatinyeqnaqa tulan koba pailoqnej. ³Onaqa
lan goge dia manwa bei brantonaq unem. E unem di amal uge lent
kobaquja soqnej. Amal di aqa gate 7-pela ti aqa qala 10-pela ti soqnej.
Aqa gateq di dego gate tatal 7-pela soqneb. Gate tatal di mandor kokba
nanji na ateqnub deqaji bul. ⁴Aqa weru na bongar kalil lan taqal qujaiq
di so qaji nanji butuynjrnaqa ululoñosib mandamq aieleñeb. Lan taqal
aiyelq di sai. Nanji bole soqneb.

Ariya uña di angrotimqa amal dena angro di qalsim uyqajqa deqa
uña aqa areq di tigelesosiq koqyosiq tarinoqnej. ⁵Onaqa uña di angro
mel ñambabtej. Angro di mondon Qotei na singila yimqa a bu toqon
ojsim tamo ungasari kalil sawa sawa kalilq di unub qaji nanji singila na
taqatnjqroñqas. Ariya angro mel ñambabtej qaji di Qotei na oqujatosiq
lan qureq osi oqej. Oqsiqa aqa awo jaramq di awotej. ⁶Onaqa uña di a
ulanosiqa wadau sawaq gilej. Dia aqa so sawa Qotei na nami gereiyetej
qaji di soqnimqa Qotei na bati 1,260 a taqatesosim ingi anaiyoñqas.

⁷Ariya lan goge dia qoto koba brantej. Maikel aqa lan angro nanji ti
tigelosib amal kobaquja qoto iteb. Onaqa amal kobaquja aqa lan angro
nanji ti kamba tigelosib Maikel aqa lan angro nanji ti qoto itnjreb.

⁸Onaqa amal aqa lan angro nanji ti qoto singilajqa keresaiñjrej. Deqa
nanji olo lan qureq di sqa keresai. ⁹Qotei aqa lan angro nanji na amal di

osib waiyonab mandamq aiej. Amal di nami soqnej qaji. Aqa ñam Satan. Aqa ñam bei, “Tamo Ungasari Kalil Nanjo Ñam Ugetetnjro Qaji Tamo.” A na tamo ungasari kalil mandamq di so qaji nanji gisa gisanjnroqnej. A ti aqa lan angro nanji ti kalil wainjrnab mandamq aieb.

¹⁰Onaqa olo lan goge dia lan angro bei tulan koba leleronaqa e aqa kakoro quem. A endegsi marej, “Tamo ungasari nanji padalqa laqnaqqa gago Tamo Koba Qotei a na nanji elenqo. A kumbra di yqo deqa aqa singila boleq dekritqo. Deqa a gago Mandor Koba unu. Gago was nanjo ñam ugetetnjro qaji tamo Satan a na qolo ti qanam ti Qotei aqa ñamgalaq dia nanjo ñam ugetetnjreqnu. Satan agi waiyonub mandamq aiqo. Deqa bini Qotei aqa Ñiri Kristus a ñam koba ti singila ti ejunu. ¹¹Gago was nanji nanjo segi jejamu qa ulaosaioqneb. Nanji mandamq endia bole sqajqa deqa are koba qalosaiqneb. Kaja Du moisiq aqa leñ aiej kumbra dena nanji singila osib aqa anjam mare mare laqajqa singilaqneb. Nanji endegsib are qaloqneb, ‘Ungum, jeu tamo nanji na iga lugwa osib lugeb. Iga deqa ulaqasai.’ Nanjo kumbra dena nanji qoto singilaosib jeu tamo nanji di gotranjoqneb. ¹²Deqa lan qure ti tamo ungasari lan qureq di unub qaji ningi ti areboleboleingeme. Ariya mandam ti yuwal ti ningi ñam atiye. Gulube kobaquja nunjoq aiqas. Di kiyaqa? Satan a sokiñalayosim padalqas di qalieqo deqa minjin ani oqetqoqa ningi ugeugeingwa aiqo.”

¹³Amal di waiyonab mandamq aiej di unsiq a na uña angro mel ñambabtej qaji di qalim moiqaqqa deqa dadauryoqnej. ¹⁴Onaqa nanji na baira kobaquja aqa bari aiyel uña di yonabqa jigsiaq amal di uratosiq pururuosiq sawa isaq gilsiaq wadau sawaq di brantej. Dia Qotei na uña di geregere taqatosimqa wausau qalub bai 6-pela ingi anaiyoqnaq. ¹⁵Onaqa e olo ñam atsimqa amal aqa medabuw na ya beqynaqa ya meli do bulosiq uña di dauryonaq unem. Ya dena uña di qalsim moiotaqajqa deqa amal na ya di beqeyj. ¹⁶Onaqa mandam na uña aqaryaiyosiq meanonaqa ya amal na beqeyj qaji di kalil aqa miligiq aiej. ¹⁷Deqa amal a uña qa minjin ani oqetonaqa uña aqa angro qudei nanji qoto itnjraqajqa gilej. Uña aqa angro nanji agi tamo ungasari Qotei aqa dal anjam dauryoqnsibqa Yesus aqa anjam mare mare laqnaq qaji nanji. ¹⁸Ariya amal a olo gilsiaq alile di tigelesoqnej.

Wagme juwan aiyel nanji branteb

13 ¹Onaqa e olo ñam atsimqa wagme juwan bei yuwalq dena brantonaq unem. Aqa gate 7-pela ti aqa qala 10-pela ti soqnej. Aqa qalaq di gate tatal 10-pela soqneb. Gate tatal di mandor kokba nanji na ateqnub deqaji bul. Aqa gateq di ñam qudei nengrenyonab soqnej. Ñam di Qotei misilinyo qaji ñam. ²Wagme juwan e unem qaji di pusi juwan bul kobaquja. Pusi di aqa ñam lepat. Aqa singa bea aqa singa

bul. Aqa medabu laion aqa medabu bul. Amal uge kobaquja a na aqa segi singila wagme juwan di yosiq minjej, “Ni e ombla mandor kokba sqom.” Osika a singila kobaquja yej. ³Wagme juwan di aqa gate bei nami qalnab moisiq yu ti so bulonaq unem. Yu di olo mosoonaq aqa pirigi unem. Onaqa tamo ungasari kalil wagme juwan di uneb qaji nangi tulan prugugetosib a dauryoqneb. ⁴Amal uge kobaquja a na aqa segi singila wagme juwan di yej deqa tamo ungasari nangi amal aqa ñam soqtoqneb. Osib wagme juwan dego aqa ñam soqtoqnsibqa maroqneb, “Tamo yai aqa singila wagme juwan aqa singila ti kere? Tamo yai na a qoto itqa kere? Tamo deqaji bei sosai.”

⁵Ariya Qotei na wagme juwan di odyonaqa tigelosika diqoqnsika Qotei misilinyoqnej. Qotei na a singila yonaqa bai 42 a kumbra di yoqnej.

⁶Yoqnsika aqa segi medabu waqtoqnsika Qotei misilinyoqnej. Qotei aqa ñam ti aqa qure koba ti aqa segi tamo ungasari lan qureq di unub qaji nangi ti wagme juwan dena misilinjroqnej. ⁷Onaqa Qotei na wagme juwan di olo odyonaqa tigelosika Qotei aqa segi tamo ungasari nangi qoto itnjroqnsika nangi ñumoqnsika a segi qoto singilaoqnej. Onaqa Qotei na a olo singila yonaqa a na tamo ungasari kalil len segi segi qaji, sawa segi segi qaji, anjam maro segi segi qaji, jejamu segi segi qaji nangi taqatnjroqnej. ⁸Deqa tamo ungasari kalil mandamq endi unub qaji nangi na wagme juwan di binjyoqnsib aqa ñam tulan koba soqtoqneb. Tamo ungasari nangi di Qotei a nami mandam atosaisosika nangi ñambile gaigai sqajqa saidosiq ñambile qa buk miligiq di nango ñam nenjrenyosai. Buk di agi Kaja Du nami qalnab moiej qaji aqa segi buk.

⁹Tamo a dabkala ti sosimqa a anjam endi gegerere qusim poiym.

¹⁰Qotei a tamo bei tonto talq di waiyqa marimqa tamo di osib tonto talq di waiyebe. Tamo bei na tamo bei sebru na qalqas di a kamba sebru na qalib moiqa. Kumbra di brantimqa Qotei aqa segi tamo ungasari nangi unsibqa singila na tigelosib nango areqalo Yesus qa singilatosisb soqnebe.

¹¹Ariya e olo ñam atsimqa wagme juwan bei mandam miligiq na brantonaq unem. Wagme di aqa gateq di qala aiyel soqneb. Qala di kaja du nango qala bul. Aqa anjam maro amal kobaquja aqa anjam maro bul.

¹²Wagme juwan dena wagme juwan e nami unem qaji aqa singila kalil yayiosika a na mandam ti tamo ungasari mandamq di unub qaji nangi ti nango areqalo tigel-tetnjreqnaqa nangi wagme juwan e nami unem qaji a qa louqneb. Wagme juwan e nami unem qaji di agi qalnab moisiqa aqa yu olo mosoonaq e aqa pirigi unem. ¹³Wagme juwan bunu brantej qaji di a manwa tulan kokba yeqnaq unem. Manwa bei endegsi yoqnej. A na tamo ungasari nango ñamgalaq dia lan goge tarosiq ñamyuo meteqnaqa lan goge dena ñamyuo brantoqnsika mandamq aioqnej. ¹⁴A na manwa di wagme juwan e nami unem qaji aqa ñamgalaq di yoqnsika kumbra dena tamo ungasari mandamq di unub qaji nangi gisa gisanjroqnej. Osika

nan̄gi endegsi minjroqnej, “Niṅgi na sulum gereiyiye. Gereiyqa osibqa wagme juwaṅ aqa ulatamu bul gereiyosib aqa ṅam soqtoqniye.” Wagme juwaṅ di agi nami serie na qalnab moisiq olo tigelosiqa ṅambile soqnej. ¹⁵Onaqa nan̄gi na sulum gereiyonabqa Qotei na wagme juwaṅ bunu brantej qaji di odyonaqa a na sulum di mondor yonaqa a ṅambile osiqa anjam maroqnej. Onaqa tamo uṅgasari nan̄gi sulum di biṅiyiqnsibqa a qa louoqneb. Ariya tamo uṅgasari sulum di biṅiyqa urateb qaji nan̄gi di a na ṅumeleṅeqnaq moreṅoqneb.

¹⁶Onaqa wagme juwaṅ bunu brantej qaji a na aqa wau tamo nan̄gi endegsi minjrej, “Niṅgi na tamo uṅgasari kalil nan̄go baṅ woqsi lanjaqsi ijo toqor atetnjriye.” Degsi minjrnaqa nan̄gi gilsib toqor atetnjreb. Tamo ṅam saiqoji nan̄gi ti tamo ṅam ti tamo ṅoro ti tamo iṅgi iṅgi saiqoji unub qaji nan̄gi ti tamo lan̄aj nan̄gi ti kan̄gal tamo nan̄gi ti kalil nan̄go baṅ woqsi lanjaqsi toqor ateleṅeb. ¹⁷Tamo bei aqaq di toqor atqa minjib saidqas di a olo bunuqna iṅgi awaiyqa marqas getentqab. A iṅgi bei qarinyosim silali oqa marqas dego getentqab. Toqor di agi wagme juwaṅ aqa segi ṅam. Iga aqa ṅam di sisiyqom di aqa utru brantqas. ¹⁸Tamo a areqalo bole ti sqas di a toqor di aqa utru geregere poiya kere. Tamo a powo ti sqas di a wagme juwaṅ aqa ṅam geregere sisiyem. Iga ṅam di sisiyqom di iga tamo nan̄go ṅam sisiyeqnum dego kere. Ariya iga ṅam di sisiyqom di agi 666 brantqas.

Kaja Du aqa tamo uṅgasari nan̄gi lou bunuj na louoqneb

14 ¹Onaqa e olo ṅam atsimqa Kaja Du a Saion manaq di tigelesonaq unem. Tamo 144,000 nan̄gi dego a koba na tigelesonab unjrem. Unjrem di nan̄go lan̄jaq di Kaja Du aqa segi ṅam ti aqa Abu aqa ṅam ti nengreṅyonab soqnej. ²Onaqa lan̄ goḡe dia tamo uṅgasari tulan̄ gargekoba nan̄gi anjam bei murqumyosib mareqnabqa e nan̄go kakoro quem. Nan̄go anjam di quem ya koba meli dosiq anjam ateqnu dego bul. Anjam di kola anjam ateqnu dego kere. E anjam di quem tamo na gombin anjameqnu dego bul. ³Tamo uṅgasari nan̄gi di Qotei aqa awo jaram koba namoq di tigelesosibqa wagme qolqe ṅambile so qaji nan̄gi ti gate kokba nan̄gi ti nan̄go ṅamgalaq dia lou bunuj na louoqneb. Tamo 144,000 Qotei na nami mandamq dena awaiyeleṅej qaji nan̄gi segi lou di qalieqa kere. Tamo qudei nan̄gi lou di qalieqa keresai. ⁴Tamo 144,000 nan̄gi di nami uṅa ti sambalaosaiqneb. Deqa nan̄go jejamu yala jigatosai. Nan̄gi une saiqoji. Kaja Du a walwelosiq sawa sawaq gileqnaqa nan̄gi a dauryosib laqnu. Tamo uṅgasari kalil mandamq di unub qaji nan̄go ambleq dena Qotei na tamo 144,000 nan̄gi di awaiyeleṅej. Tamo nan̄gi di Qotei na eleṅej deqa nan̄gi iṅgi meli bunuj bulosib Qotei wo Kaja Du wo nan̄go segi tamo unub. ⁵Nan̄gi nami gisaṅ anjam bei marosaioqneb. Nan̄go jejamuq di une bei saiqoji.

**Lan angro qalub nangi Qotei aqa anjam tamo
ungasari nangi minjroqnsib laqneb**

⁶Ariya e olo nam atsimqa lan angro bei lan sorgomq dia pururueqnaqa unem. Lan angro dena Qotei aqa anjam bole bati gaigai sqas qaji di osi giloqnsiqa tamo ungasari kalil mandamq di unub qaji nangi minjroqnsiq laqnej. Tamo ungasari lej segi segi qaji, sawa segi segi qaji, anjam maro segi segi qaji, jejamu segi segi qaji nangi turtnjroqnsiq anjam bole di minjroqnsiq laqnej. ⁷A tulan koba lelejoqnsiqa endegsi minjroqnej, “Qotei a na tamo ungasari nango kumbra uge uge qa nangi peginjrsim numqajqa bati brantqo. Deqa ningi Qotei ulaiyoqnsib aqa nam soqtoqniye. Qotei a lan ti mandam ti yuwal ti ya jumbum ti kalil gereiyej. Deqa ningi a qa louoqniye.”

⁸Onaqa lan angro bei na lan angro di dauryosiq bej. Bosiq endegsi marej, “Qure koba Babilon a tulan padalougetqo! Od, a tulan padalougetqo! Babilon a na tamo ungasari kalil mandamq di so qaji nangi aqa sambala kumbra dauryoqnqajqa deqa are tigeltetnjroqnej. Aqa kumbra di a na wain singila koba nangi anainjreqlaq nanarioqneb dego bul.”

⁹Onaqa lan angro bei a lan angro aiyel nangi di daurnjrsiq bej. Bosiqa tulan koba lelejosiq marej, “Tamo bei a wagme juwan nangi aqa sulum wo qa louoqnsimqa aqa lanjaqsi banqsi toqor oqas di a wain singila koba uyobulqas. ¹⁰Wain di Qotei aqa minjin singila koba. Qotei a nami wain di ya ti bulyosai. Deqa tamo bei aqa lanjaqsi banqsi wagme juwan aqa toqor oqas di aqa une deqa Qotei na a pegiyosimqa aqa segi minjin gambanq di qamsim anaiyim uyqas. Uysimqa Qotei aqa lan angro nangi Kaja Du ombla na nango namgalaq dia namyuo na ti meni yuo na ti jaqatin koba oqnsim sqas. ¹¹Namyuo di aqa qurem bati gaigai oqoqnqas. Tamo nangi wagme juwan aqa nam ti aqa toqor ti osibqa aqa sulum wo binjroqnqab di nangi bati gaigai qanam ti qolo ti jaqatin koba oqnsib sqab. Nangi aqaratqa keresai.”

¹²Kumbra di brantimqa Qotei aqa segi tamo ungasari nangi unsibqa singila na tigelesoqnebe. Tamo ungasari nangi di agi Qotei aqa dal anjam geregere dauryoqnsibqa nango areqalo Yesus qa singilateqnub.

¹³Onaqa tamo bei a lan goge dia tulan koba lelejonaqa e aqa kakoro quem. A na merbej, “Ni anjam endegsi nengrenye, ‘Bini qa ti bunuq qa ti tamo ungasari kalil Tamo Koba Yesus qa nango areqalo singilateqnub qaji nangi di jeu tamo nangi na numoqnib morejoqnqab. Deqa nangi tulan areboleboleinjrim sqab.’ O Jon, ni anjam degsi nengrenye.” Onaqa Qotei aqa Mondor Bole a dego merbej, “Tamo ungasari Yesus qa nango areqalo singilateqnub qaji nangi tulan areboleboleinjrim sqab. Di kiyaqa? Nangi qalieonub, nangi mandam qa wau kalil uratosib lan qureq oqsib dia

aqaratosib sqab. Kumbra bole bole kalil nangi mandamq dia yoqneb qaji di aqa awai bole nangi lanj qureq oqsib dia itqab.”

Mandam qa ingi meli gentqa batiqo

¹⁴Ariya e olo nam atsimqa lanjbi qat unem. Tamo bei lanjbiq di awesoqnej. Tamo di a Tamo Angro bul. Aqa gateq di gate tatal gol na gereiyo qaji di atsiq soqnej. Aqa banq di sarep olekoba tulan qala uge ojesoqnej. ¹⁵Onaqa olo lanj angro bei Qotei aqa atra talq dena brantosiq tulan koba lelenosiq tamo lanjbiq di awesoqnej qaji di minjej, “Ingi meli gentqa batiqo. Mandam qa ingi kalil meliekritonub. Deqa ni ino sarep osimqa ingi meli gingenye.” ¹⁶Onaqa tamo lanjbiq di awesoqnej qaji a na aqa sarep ganiyosiq mandamq di ingi melielenej di kalil gingenyej.

¹⁷Onaqa olo lanj angro bei Qotei aqa atra tal lanj qureq di unu qaji dena brantej. A dego sarep tulan qala uge ojesoqnej. ¹⁸A brantonaqa olo lanj angro bei na a dauryosiq Qotei aqa atra bijalq dena brantej. Lanj angro di Qotei na singila yonaqa a namyuo taqatosiq soqnej. A brantosiq tulan koba lelenosiq lanj angro sarep tulan qala uge ojesoqnej qaji di minjej, “Mandam qa wain sil aqa gei meliekritonub. Deqa ni ino sarep tulan qala uge di osimqa wain sil aqa gei gingenyosim sawa qujaiq di koroinjre.”

¹⁹Degsi minjnaqa lanj angro dena tigelosiq aqa sarep osiq ganiyonaqa mandamq di wain sil aqa gei melielenej qaji di kalil gingenyekritsiqa sawa qujaiq di koroinjrej. Osiqa wain gei parato qaji kulum kobaqujaq dia breinjrej. Kulum di Qotei aqa minjin. ²⁰Kulum di qure koba aqa polomq di ateb unu. Kulumq dia nangi na wain sil aqa gei paraparainjrnabqa kulumq dena lej koba aisiqa mandamq di tulan koba maqosiq oqsib hos nango medabu tinj di dinej. Osiqa sawa tulan kobaquja kabutej. 300 kilomita dego.

Lanj angro 7-pela nangi ingi uge 7-pela ojesoqneb

15 ¹Onaqa manwa kobaquja bei lanj goge di brantonaq unem. Unsimqa tulan koba prugugetem. Lanj angro 7-pela nangi ingi uge 7-pela ojesonab unelenem. Tamo ungasari nangi ugeugeinjrjaqqa deqa ingi uge di ojesoqneb. Ingi uge di koboamqa gulube bei brantqasai. Ingi uge 7-pela di koboamqa Qotei aqa minjin torej koboqas.

²Onaqa e olo nam atsimqa ingi kobaquja bei yuwal banga bul unem. Ingi di tulan jeqilosiq qunun bulej. Yuwal babanj gogeq di namyuo pulonoqnej. Tamo ungasari nami wagme juwan ti aqa sulum ti aqa nam aqa toqor ti qoto itnjrsib qoto singilaeb qaji nangi yuwal qalaq di tigelosib Qotei aqa gombij ojelenesoqneb. ³Osib Qotei aqa wau tamo Moses aqa lou ti Kaja Du aqa lou na ti endegsib louoqneb,

“O Tamo Koba Qotei, singila kalil inoq di unu.

Wau kalil ni yeqnum qaji di singila koba.

Iga ino wau di unoqnsim deqa tulan prugugeteqnum.

Tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nango Mandor Koba
agi ni segi.

Kumbra kalil ni yeqnum qaji di tulan boledamu.

⁴ O Tamo Koba, ni segi qujai kumbra tulan bolequja yeqnum.

Ino jejamuq di une bei saiqoji.

Deqa tamo ungasari kalil nangi bati gaigai ni binimoqnsibqa ino
ñam soqtoqnsib sqab.

Tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nangi ino areq
boqnsibqa ni qa louoqnqab.

Di kiyaga? Ino kumbra bole kalil ni segi na boleq atekritonum.”

⁵ Onaqa e olo ñam atem di Qotei aqa atra tal lañ qureq di unu qaji
aqa siran waqesonaq unem. Tal dia Qotei na aqa anjam bole babteqnu.

⁶ Onaqa lañ angro 7-pela ingi uge 7-pela di ojesoqneb qaji nangi Qotei
aqa atra talq dena brantosib oqedeb. Nangi gara jugo qat tulan boledamu
jigelenosib alalag gol na gereiyo qaji dena nango are targaq di kainysib
soqneb. ⁷ Onaqa wagme ñambile so qaji bei a brantosiq tabir 7-pela gol
na gereiyo qaji di eleñosiqa lañ angro 7-pela nangi di enjrej. Tabir 7-pela
di Qotei bati gaigai sqas qaji aqa minjin na maqonaqa enjrej. ⁸ Onaqa
Qotei aqa rian ti aqa singila ti dena qurem koba oqsqa Qotei aqa atra
tal getentej. Deqa tamo bei a Qotei aqa atra tal miligiq gilqa keresai. Lañ
angro 7-pela nangi ingi uge 7-pela di bilentib koboamqa di tamo nangi
olo Qotei aqa atra tal miligiq gilqa kere.

Lañ angro nangi tabir 7-pela Qotei aqa minjin na maqeleñej qaji di bilentonab mandamq aiej

16 ¹ Onaqa tamo bei Qotei aqa atra tal miligiq di soqnej qaji a na
anjam bei marnaqa e aqa kakoro quem. A tulan koba leleñosiqa
lañ angro 7-pela nangi di endegsi minjrej, “Ningi tabir 7-pela Qotei aqa
minjin na maqeleñejunu qaji di bilentib mandamq aiem.”

² Onaqa lañ angro matu a gilsqa aqa tabir namo bilentonaqa mandamq
aiej. Mandamq ainaqa tamo nangi wagme juwan aqa toqor osib aqa
sulum binjoqneb qaji nango jejamuq di yu singila kokba tulan uge
bumbranyleñeb.

³ Onaqa lañ angro namba 2 a olo gilsqa aqa tabir yuwalq di bilentej.
Bilentonaqa yuwal a tamo moio qaji nango leñ bulej. Onaqa ingi ingi kalil
yuwal miligiq di ñambile so qaji nangi moreñekriteb.

⁴ Onaqa lañ angro namba 3 a kamba gilsqa aqa tabir bilentonaqa
ya jumbum ti ya ti deq aiej. Ainaqa ya kalil leñ na ugeej. ⁵ Onaqa lañ
angro bei olo brantej. Lañ angro di ya kalil taqato qaji lañ angro. A
na endegsi marnaq e quem, “O Qotei, ni bini unum. Ni nami soqnem.
Ino kumbra kalil tulan bolequja. Ino jejamuq di une bei saiqoji. Utru

deqa ni na tamo nango kumbra uge qa peginjrsim gulube endi nangoq qarinyonum. O Qotei, ino kumbra di tulan boledamu tintiño. ⁶Tamo nanği dena ino medabu o qaji tamo nanği ti ino segi tamo ungasari nanği ti moiottjreqnab nango len aioqnej. Deqa ni na kamba len anainjronum nanği uynub. Keretsim anainjronum.” ⁷Onaqa atra bijal a endegsi marnaq e quem, “O Tamo Koba Qotei, singila kalil inoq di unu. Ni na tamo ungasari nango kumbra uge uge kalil qa peginjroqnsimqa nanği padaltjreqnum. Ino kumbra di tulan boledamu tintiño.”

⁸Onaqa lan angro namba 4 a gilsika aqa tabir senq di bilentonaqa Qotei na odonaqa sen tulan kanjanosika tamo nango jejamu koitetnjrej. ⁹Sen aqa namyuo di tulan kanjanosiq tamo nango jejamu koitetnjrej. Deqa nanği Qotei aqa ñam misilinyoqneb. Qotei a na gulube di qarinyej deqa nanği aqa ñam misilinyoqnsib aqa ñam soqtqa urateb. Uratosib nango are bulyosai.

¹⁰Onaqa lan angro namba 5 a gilsika aqa tabir bilentonaqa wagme juwan aqa awo jaram kobaq aiej. Ainaqa tamo nanği wagme juwan na taqatnjresoqnej qaji nanği ambrukobainjrnaq soqneb. Sosib jaqatin tulan koba osib qala bisiriqtoqneb. ¹¹Nango jaqatin qa ti yu uge kalil nango jejamuq di bumbran-yeleñeb qaji deqa ti nanği tulan minjin oqetnjrnaqa Qotei lan qureq di unu qaji a misilinyoqneb. Nango kumbra uge uge yoqneb qaji di nanği uratosai. Deqa nango are bulyosai dego.

¹²Onaqa lan angro namba 6 a gilsika aqa tabir bilentonaqa Yufretis ya kobaq aiej. Ainaqa ya jejosiq mandor kokba nanği sen oqo sawaq dena bqajqa gam brantej. ¹³Onaqa e olo nam atsimqa mondor uge qalub unjrem. Mondor uge qalub di balum du du bul. Nanği amal uge aqa medabuuq na, wagme juwan aqa medabuuq na ti, Satan aqa gisan anjam maro tamo aqa medabuuq na ti branteleñeb. ¹⁴Mondor uge qalub dena manwa uge uge singila kokba yoqnsibqa mandor kokba sawa sawa kalil taqate-junub qaji nangoq giloqnsib minjreqnub, “Ningi na nungo qaja tamo kalil koroinjsib minjribqa tamo ungasari nango une qa peginjrq batiamqa nanği qotelenqab.” Nanği degsib minjreqnub. Qotqajqa bati di agi Qotei singila koba ti unu qaji aqa bati koba.

¹⁵Onaqa Yesus a marej, “Ningi quiye. E bajin tamo bul ningi qa boqujatqai. Deqa tamo bei a nam sosim aqa gara tigsim sqas di a areboleboleiyqas. Di kiyaga? A yosi laqasai. Deqa tamo ungasari nanği aqa jemai unqasai.”

¹⁶Ariya mondor uge qalub dena mandor kokba sawa sawa kalil taqatejunub qaji nanği joqsibqa Armagedon sawaq dia koroinjreb. Ñam “Armagedon” di Hibru anjam. Aqa utru, “Megido mana.”

¹⁷Onaqa lan angro namba 7 a gilsika aqa tabir jagwaq di bilentej. Bilentonaqa atra tal miligiq dia tamo bei na anjam marnaqa e aqa kakoro quem. Tamo di a Qotei aqa awo jaram koba jojomq di tigelesoqnej. A

tulan koba lelenosiq marej, “Gulube kalil di koboonub.” ¹⁸ Onaqa minjal ti qatron ti kola anjam ti branteb. Mimin dego brantej. Mimin di tulan kobaquja. Mimin deqaji nami brantosaioqnej. Qotei na Adam gereiej bati deqa mimin deqaji brantosa dena bosiq agi bini unum. ¹⁹ Ariya mimin di brantosiqa Babilon qure koba tulan ninaqyosiq potoqalubtej. Qure qure kalil dego mimin dena padalelejeb. Babilon aqa kumbra tulan ugedamu. Aqa kumbra deqa Qotei a are qalsiq wain singila koba gambanq di qamsiq Babilon anaiyonaq uysiq nanariej. Wain di Qotei aqa minjin koba. ²⁰ Onaqa nui kalil nango so sawa uratosib jaraielelejeb. Mana kalil dego jaraosib koboeb. ²¹ Bati deqa ais ongol kokba awa bul aielelejeb. Ais ongol di tulan kokba. Ais ongol segi segi nango gulube 50 kilogram. Ais di lan goge dena tamo nango jejamuq aisiqa nangi tulan ugeugeinrej. Qotei na ais di qarinyej deqa tamo nangi minjin oqetnjrnaqa Qotei misilinyoqneb.

Qotei na sambala uja kobaquja a awai ugedamu yqas

17 ¹ Onaqa lan angro 7-pela tabir 7-pela ojesoqneb deqaji bei na bosiq merbej, “Ni endeq au. Bamqa Qotei na sambala uja kobaquja aqa une qa pegiyosim a awai uge yim ni osormit unqam. Sambala uja di agi ya kokbaq di awejunu. ² Mandor kokba kalil mandamq di unub qaji nangi a ombla na sambalaosib laqnub. Tamo kalil mandamq di unub qaji nangi dego a ti sambalaosib laqnub. Nango kumbra di nangi wain uyoqnsib nanarieqnub dego bul.”

³ Lan angro na e degsi merbonaqa Qotei aqa Mondor Bole a bosiq e singilatbosiq e wadau sawaq osi gilej. Onaqa e nam atsim uja bei sonaq unem. Uja di a wagme juwan lent aqa quraq di awesoqnej. Wagme juwan di aqa jejamuqsi nam gargekoba nengrenyonab soqneb. Nam di Qotei misilinyo qaji nam. Wagme juwan di aqa gate 7-pela. Aqa gateq di qala 10-pela soqneb. ⁴ Uja di gara lent utru aiyela dena kabuosiq soqnej. Gol ti menin naimyo ti kolilei boledamu dena ti walaosiq awesoqnej. Aqa banq di gamban gol na gereiyo qaji ojesoqnej. Aqa kumbra uge uge na ti aqa sambala kumbra jigat dena ti gamban miligiq di maqelenesoqnej. Aqa kumbra di Qotei aqa namgalaq di tulan ugedamu. ⁵ Uja di aqa nam aqa lanjaqsi nengrenyonab soqnej. Nam di sasir anjam. Aqa nam bole agiende, “Babilon qure kobaquja. A sambala uja kalil nango ai. Kumbra uge uge kalil mandamq di so qaji nango ai agi a segi.” Aqa nam bole agide. ⁶ Uja dena Qotei aqa segi tamo ungasari nangi ugeugeinjroqnsiq numelejeqnaq nangi morenoqneb. Tamo ungasari nangi di Yesus qa nango areqalo singilatosib aqa nam marsib laqneb qaji. Uja dena nangi numeqnaq nangi morenosib nango lej aieqnaqa a lej di wain bul uyoqnsiq nanarieqnaq e degsi unsimqa tulan koba prugugetosim are koba qaloqnem.

⁷Onaqa lan angro dena e merbej, “Ni kiyaqa are koba qaleqnum? Uņa de wo wagme juwan wo nango kumbra di sasir anjam. Wagme juwan agi gate 7-pela ti qala 10-pela ti unu. A na uņa di qolaiyejunu. Nango aiyel sasir anjam di aqa utru uliejunu. Di e na babbatqa ni que. ⁸Wagme juwan ni unonum qaji di a nami soqnej. Ariya a bini sosai. Bunuqna a olo sub guma kobaq dena brantosim torei padalqas. Amqa tamo ungasari kalil mandamq di unub qaji nangi na wagme juwan di unsibqa nangi prugugetqab. Wagme juwan di agi a nami soqnej. A bini sosai. A olo bunuqna brantqas. Tamo ungasari nangi di Qotei a nami mandam atosaisosiq nangi nambile gaigai sqajqa saidosiq nambile qa buk miligiq di nango niam nengrenyosai.

⁹“Tamo a areqalo bole ti sqas di a anjam endi geregere poiyme. Wagme juwan aqa gate 7-pela nangi di mana 7-pela. Uņa di a mana 7-pela goge quraq di awejunu. ¹⁰Gate 7-pela di nangi mandor kokba 7-pela. Mandor 5-pela nangi nami padaleb. Qujai unu. Qujai a mandor sosaiunu. A mandor sqajqa tariqeqnu. A bunuqna mandor sosim sokiñalayosim padalqas. ¹¹Wagme juwan nami soqnej bini sosai qaji a dego mandor koba bei. A mandor kokba 7-pela nango ambleq di unu. A mandor koba namba 8. A dego torei padalqas.

¹²“Ariya qala 10-pela ni unjronum qaji di nango utru e na ubtit ni quqwam. Nangi mandor kokba 10-pela. Nangi dego mandor sosaiunub. Nangi bunuqna wagme juwan a ombla na singila osib mandor kokba sqab. Sokiñalayosib olo padalqab. ¹³Nangi mandor kokba sosibqa nangi areqalo qujaitosib nango segi singila ti niam ti kalil wagme juwan di yqab. ¹⁴Osib Kaja Du qa niriñosib qoto itqab. Amqa Kaja Du a qoto singilaosimqa nangi niumqas. Kaja Du a tamo kokba kalil nango Tamo Koba. A mandor kokba kalil nango Mandor Koba. Tamo kalil a ombla unub qaji nangi a ti qoto singilaqab. Nangi di Kaja Du na metnjrsiq aqa segi tamo ungasari sqajqa giltnej qaji. Deqa nangi aqa anjam bole dauryeqnub.”

¹⁵Onaqa lan angro dena olo merbej, “Ya kokba sambala uņa a di awesonaq ni unonum qaji di aqa utru e na ubtit ni quqwam. Ya kokba di tamo ungasari tulan gargekoba len segi segi qaji, jejamu segi segi qaji, anjam maro segi segi qaji nangi. ¹⁶Qala 10-pela ni unjronum qaji nangi ti wagme juwan a ti nangi na sambala uņa di jeutosib a tulan ugeugeiyosib gara bumbranye-tosib aqa damu uyekritosib tanu niamyuo na koitqab. ¹⁷Qotei a segi na mandor kokba nangi di areqalo enjrimqa nangi na uņa di degsib ugeugeiyqab. Qotei a segi nami marej, ‘E na areqalo enjritqa nangi kumbra di yqab.’ Qotei a nami degsi marej. Deqa bati brantimqa Qotei na areqalo enjrimqa nangi areqalo qujaitosib nango segi singila ti niam ti kalil wagme juwan di yqab. Nangi kumbra degyibqa Qotei aqa anjam kalil nami marej qaji di aqa damu brantqas. ¹⁸Uņa ni unonum qaji di aqa utru e na ubtit ni quqwam. Uņa di a qure kobaquja. A mandor

kokba kalil mandamq di unub qaji nanjo mandor koba sosiq nanji taqatnjreqnu.”

Babilon qure kobaquja a tulan padalougetej

18 ¹Onaqa e lan angro bei lan qure uratosiq mandamq aieqnaq unem. Lan angro di tulan singila koba. Aqa qasan na walaef dena mandam kalil suwanjekritej. ²Onaqa a tulan koba lelenosiq endegsi marej, “Babilon qure kobaquja a tulan padalougetqo! Od, a tulan padalougetqo! Babilon qure di mondor uge uge kalil nanjo so sawa. Mondor uge nanji ti qebari jigat nanji ti qebari uge kalil dego qure dia unub. ³Tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nanji Babilon ombla na sambalaoqnsib laqneb. Nanjo kumbra uge di nanji wain singila koba uyoqnsib nanarioqneb dego bul. Mandor kokba mandamq di unub qaji nanji dego Babilon ombla na sambala-oqnsib laqneb. Silali qa wauo qaji tamo nanji silali qa wauoqnsib Babilon aqa kumbra uge uge dena silali koba oqneb. Babilon a kumbra tulan ugedamu yoqnej a deqa jemaioqnej.”

⁴Onaqa lan goge dia Qotei a tulan koba maonaqa e aqa kakoro quem. A endegsi marej, “O ijo segi tamo ungasari, ningi Babilon qure di uratosib boiye. Une kalil a yeqnu qaji di ningi a dauryosib yo uge. Aqa une deqa a awai uge oqas. Ningi a beteryosib awai uge di o uge. ⁵Babilon aqa une kalil di tumbolosiq oqsiq lan qure ojjoqa e unonum. Kumbra uge kalil a yoqnej qaji Qotei a deqa are walyosaieqnu. ⁶Kumbra uge kalil sambala uja a yeqnu qaji ningi deqa are qalsibqa a kamba qaliye. A kumbra uge yoqnsiq olo di bunyoqnsiq kumbra tulan ugedamu yeqnu. Dego kere ningi aqa kumbra uge kalil deqa olo keretosib a kamba qaliye. A wain singila koba gambanq di qamsiq bulyeqnu. Deqa ningi olo wain tulan singila koba bulyosib a kamba anaiyiye. ⁷A na aqa segi nam soqtoqnsiq sambalaosiq laqnsiq kumbra uge uge yeqnu. Ningi aqa kumbra deqa keretosib a jaqatin koba yibqa a akamugetqas. A segi mareqnu, ‘E mandor koba. E ijo segi awo jaram kobaq di awejunum. E uja qobul sai. Gulube bei ijoq bqa keresai. Deqa e akamqasai.’ ⁸A degsi mareqnu deqa bati qujai qa gulube tulan uge uge aqaq aielenqas. Osim a makobaiyosim akamugetqas. Osim mam koba osim aqa jejamu namyuo na yugwas. Babilon aqa kumbra tulan ugedamu deqa Qotei na aqa une kalil qa pegiyosim a tulan padaltougetqas. Qotei a segi Qotei koba. A singila koba ti unu. Singila dena a na Babilon qure tulan padaltougetqas.

⁹“Mandor kokba mandamq di unub qaji nanji Babilon ombla na sambalaosib laqnsibqa kumbra tulan ugedamu yelenoqneb. Deqa Babilon qure a namyuo na yusim qurem oqoqnimqa mandor kokba nanji di unsibqa akamaniyosib tulan are gulubeinjqas. ¹⁰Nanji Babilon aqa jaqatin koba di unsibqa tulan ulaugetqab. Osib isaq di tigelesosib

maroqnqab, ‘O Babilon, ni qure kobaquja! Ni nami qure singila koba soqnem! Ariya bini ni tulan padalougetonum! Bati qujai qa ino kumbra uge aqa awai agi ni itonum!’

¹¹ “Silali qa wauo tamo sawa sawa kalilq di unub qaji nanqi Babilon aqa jaqatin deqa are qalsibqa nanqi akamaniyoqnsibqa are tulan gulubeinjroqnqas. Di kiyaaq? Tamo qudei nanqi olo nango ingi ingi awaiyoqnqasai. ¹² Nango ingi ingi agi gol, silva, meniñ boledamu, kolilei tulan boledamu, gara qat naimyo, gara lent utru segi segi, gara yauno pirqaqo. Nango ñoro qudei agi ñamtañ quleqt bole bole, ingi ingi elefan aqa qalagei na gereiyo qaji, ingi ingi ñamtañ boledamu na gereiyelero qaji, ingi ingi bras na gereiyo qaji, ingi ingi ain na gereiyo qaji, ingi ingi meniñ naimyo na gereiyo qaji. ¹³ Nango ingi ingi qudei agi meiwo, lei uyo qaji, sum koitib quleq oqwajqa, namur quleqt, goren quleqt, wain, goren goio qaji, bemsum, wit. Nango ñoro qudei agi bulmakau, kaja, hos rongom ti, kangal tamo nango jejamu ti nango qunun ti. Ingi ingi kalil deqaji tamo qudei nanqi olo bunu awaiyoqnqasai. ¹⁴ Deqa silali qa wauo qaji tamo nanqi na Babilon endegsib minjoqnqab, ‘Ingi ingi kalil ni na elenqajqa are prugmoqnej qaji agi ni uratmosib koboonub. Ñoro bole bole kalil silali kobaquja na gereiyeb qaji de ti ino segi wala bole bole ti agi koboonub. Deqa ingi ingi kalil deqaji ni olo bunu unqasai.’

¹⁵ “Silali qa wauo qaji tamo nanqi na ingi ingi deqaji gargekoba qarinyeqnabqa Babilon na awaiyoqnsiqa silali tulan koba enjroqnej. Aqa kumbra dena bunuqna a jaqatinkobaiyqas. Yimqa silali qa wauo qaji tamo nanqi di unsibqa nanqi tulan ulaugetosib isaq di tigelesosibqa akamaniyoqnsib are tulan gulubeinjroqnqas. ¹⁶ Osib endegsib Babilon minjoqnqab, ‘O qure koba Babilon, ni tulan padalougetonum! Nami ni gara qat tulan naimyo na kabuoqnsimqa gara lent utru segi segi jugoqnsimqa ino jejamu gol na ti meniñ boledamu na ti kolilei boledamu na ti walatoqnsim soqnem. ¹⁷ Deqa bati qujai qa ino silali ti wala ti kalil agi saiekritonub.’ Nangi degsib Babilon minjoqnqab.

“Qobun ojo tamo kalil nanqi ti tamo qobun na sawa sawaq di laqnuq qaji nanqi ti tamo qobunq di waueqnub qaji nanqi ti tamo yuwalq dena silali eqnub qaji nanqi dego Babilon qure koqyosibqa isaq di tigelesqab. ¹⁸ Tigelesosib ñamyuo na a yuim qurem oqoqnimqa di unsibqa tulan koba lelenoqnsib maroqnqab, ‘Qure endi tulan kobaquja. Qure bei qure ende ti keresai. Sai bolesai!’ ¹⁹ Nangi degsib maroqnsibqa wi sum oqnsib nango gateq di atoqnsibqa akamaniyoqnsibqa are tulan gulubeinjroqnqas. Osib tulan koba lelenoqnsib endegsib Babilon minjoqnqab, ‘O Babilon koba, ni tulan padalougetonum! Qobun taqato tamo yuwalq di laqnuq qaji nanqi inoq dena silali tulan koba oqneb. Deqa nanqi ino jaqatin di unsibqa nanqi are tulan gulube-injroqnqas. O aiyu! Bati qujai qa ni torei padalougetonum!’

20 “O lanj qure ti Qotei aqa segi tamo ungasari ningi ti tamo kalil Yesus na aqa anjam mare mare laqajqa qaringej qaji ningi ti Qotei aqa medabu o qaji tamo ti ningi kalil Babilon qure tulan padalougetqo di unsibqa tulan areboleboleingeme. Babilon aqa kumbra uge uge kalil Qotei na unekritsiqa deqa keretsiq awai uge yqo. Kumbra uge kalil Babilon na ningi engoqnej qaji di Qotei na kamba kumbra uge yqo.”

21 Ariya anjam di koboonaqa lanj angro singila koba bei a bosiqqa wit kuroyo qaji meniñ kobaquja osiq soqtosiqqa yuwalq di waiyej. Osiqa marej, “Qotei na degsim Babilon qure koba singila na waiyim koboqas. Yim tamo qudei nanji na olo bunu a unqasai. 22 O Babilon qure, nami tamo nanji inoq di gombiñ ti yumba ti gul ti anjamoqneb. Ariya bunuqna inoq di olo anjamqasai. Deqa tamo nanji olo quoqnqasai. Manwa tamo nanji dego olo bunu inoq di sqasai. Wit kuroyibqa inoq di olo anjam atim quqwasai. 23 Lam inoq di olo pulonqasai. Inoq di tamo bei na olo unja ban ojqasai. Unja na tamo ban ojqasai. Deqa nanjo aiyel anjam inoq di bunu quqwasai. Nami ino silali qa wauo qaji tamo nanji tamo kokba soqneb. Ariya bini nanji koboönub. O Babilon, ni na gumanin kumbra gargekoba yoqnem. Kumbra dena ni na tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nanji gisa gisanjroqnem.”

24 Babilon qure a na Qotei aqa medabu o qaji tamo nanji ti Qotei aqa segi tamo ungasari nanji ti ñumeqnaq moreñoqneb. Aqa une di aqa jejamuq di sonaqa Qotei a unqo. Tamo kalil jeu tamo nanji na mandamq endia ñumeqnaq moreñoqneb qaji nanjo lenj ainaq Qotei a di unsiqqa agi Babilon aqa jejamuq di atqo.

Babilon qure a tulan padalougetej deqa tamo ungasari nanji Qotei aqa ñam soqtoqneb

19 1 Onaqa lanj goge dia tamo ungasari tulan gargekoba nanji murqumyeqnaq e nanjo kakoro quem. Nanji murqumyoqnsib endegsib maroqneb, “Iga Qotei aqa ñam soq-toqnqom! Gago Qotei a segi na iga eleñej. A ñam koba ti singila ti unu. 2 A kumbra tintin na tamo ungasari nanjo kumbra qa nanji peginjreqnu. Agi a na sambala unja kobaquja awai tulan ugedamu yqo. Unja dena aqa sambala kumbra na tamo ungasari kalil mandamq di unub qaji nanji ugeugeinjroqnej. Osiqa Qotei aqa wau tamo nanji dego ñumeqnaq moreñoqneb. Aqa une deqa Qotei na a pegiyosiqqa qalqo. Deqa iga aqa ñam soqtoqnqom!” Nanji degsib murqumyoqnsib maroqneb.

3 Osib nanji olo leleñosib endegsib maroqneb, “Iga Qotei aqa ñam soqtoqnqom! Namyuo na Babilon qure yusimqa aqa qurem bati gaigai oqoqnqas!” 4 Onaqa gate kokba 24 nanji ti wagme qolqe ñambile so qaji nanji ti singa pulutosibqa Qotei awo jaram kobaq di awesoqnej qaji a qa louoqnsibqa maroqneb, “Bole. Iga Qotei aqa ñam soqtoqnqom!”

⁵Onaqa Qotei aqa awo jaram koba jojomq dia tamo bei tigelosiq anjam bei marnaqa e aqa kakoro quem. A lelenosiq endegsi marej, “Qotei aqa wau tamo ningi ti tamo ungasari Qotei qa ulaoqnsibqa aqa sorgomq di geregere unub qaji ningi ti tamo lanaj ti tamo nam ti kalil ningi Qotei aqa nam soqtoqniye!”

Kaja Du aqa unja ban ojqa batiqo deqa aqa Abu Qotei na ingi koba goiqo

⁶Ariya lan goge dia tamo ungasari tulan gargekoba nangi koroosib murqumyoqnsib anjam mareqnabqa e nango kakoro quem. Nango anjam di ya kobaquja meli dosiq anjam ateqnu dego bul. Nango anjam di kola aisiq anjam atobulqo. Nangi tulan koba lelenoqnsibqa endegsib maroqneb, “Iga gago Tamo Koba Qotei aqa nam soqtoqnqom! Singila kalil aqaq di unu deqa a bini Mandor Koba unu! ⁷Bini iga Qotei qa tulan areboleboleigoqnmqa aqa nam soqtoqnqom. Di kiyaa? Kaja Du na aqa unja ban ojqa bati brantqoqa aqa unja a walaosiq aqa jejamu gereiyqo. ⁸Qotei na a gara qat tulan naimyo jigetqo. Gara di tulan milalosiq suwanjenu.” Gara qat naimyo di agi kumbra bole tintin kalil Qotei aqa segi tamo ungasari nangi yeqnub qaji.

⁹Onaqa lan angro dena olo merbej, “Ni anjam endegsim nengrenye, ‘Kaja Du aqa unja ban ojqa batiqo deqa aqa Abu Qotei na ingi koba goiqo. Goisq aqa segi tamo ungasari nangi metnjrqo-qa ingi uyqa bonub. Bonub qaji nangi tulan areboleboleinjrqas.’” Osqa merbej, “Anjam endi Qotei aqa anjam bole.” ¹⁰Lan angro na e degsi merbonaqa e aqa areq di singa pulutosim a binjyqa laqnamqa a na merbej, “Ni e binjibaim! E ni bul. E ni ti tamo kalil Yesus aqa anjam qa nango areqalo singilateqnub qaji nangi ti iga koba na wau qujai. Iga kalil was. Deqa ni Qotei segi binj-yoqnime. Iga qalie, Qotei aqa Mondor a na qujai Qotei aqa medabu o qaji tamo nangi qarinnjreqnaqa nangi Qotei aqa anjam marsib laqnub. Deqa nangi Yesus aqa nam dego marsib laqnub.”

Jon a tamo hos quraq di awesonaq unej

¹¹Onaqa e olo nam atsimqa lan waqonaqa hos qat bei brantonaq unem. Tamo hos quraq di awesoqnej qaji aqa nam agiende, “Qotei aqa Wau Geregere Taqateqnu Qaji Tamo.” Aqa nam bei, “Kumbra Bole Yeqnu Qaji Tamo.” A kumbra tintin na tamo ungasari nango une qa peginjroqnsiq nangi qoto itnjreqnu. ¹²Aqa namdamu nam pulon bul pulonjoqnej. Aqa gateq di gate tatal gargekoba atesoqnej. Gate tatal di mandor kokba nangi na ateqnub deqaji bul. Aqa jejamuq di nam bei nengrenyonab soqnej. Nam di a segi qalie. Tamo bei nam di qaliesai. ¹³A gara olekoba dena kabuosiq gara di lenq di tuqtej. Aqa nam endegsib mareqnub, “Qotei aqa Anjam.” ¹⁴Onaqa e olo nam atem di qaja tamo tulan gargekoba lan qureq dena hos segi segi osibqa hos quraq di awoelenosib Kristus

dauryosib gileq nab unjrem. Hos nangi di qat kalil. Qaja tamo nangi di gara qat tulan naimyo milalo jigelenesoqneb. ¹⁵Kristus aqa medabunq na serie olekoba tulan qala uge brantej. A serie di osimqa tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nangi numelenqajqa deqa aqa medabunq na brantej. A bu toqon ain na gereiyo qaji di dego ojsimqa dena tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nangi singila na taqatnjroqnsimqa wain gei parato qaji kulumq dia aqa singa waiysim wain gei paraparainjrqas. Kulum di agi Qotei singila koba ti unu qaji aqa minjin. ¹⁶Kristus aqa gara olekobaqsi aqa qaloqsi nam endegsib nenjrenyeb unu, “Mandor kokba kalil nango Mandor Koba. Tamo kokba kalil nango Tamo Koba.”

¹⁷Ariya e lan angro bei senq di tigelesonaq unem. A tulan koba lelenosiqa qebari kalil lan sorgomq di pururueqneb qaji nangi metnjrej, “Ningi bosib koroabqa Qotei na ingi koba atsim metngim ningi uyiye. ¹⁸Mandor kokba ti qaja tamo nango gate ti tamo singila nangi ti tamo nangi hos quraq di awejunub qaji nangi ti nango hos ti Kristus na numelenoqnmqa nango qusa ningi bosib uyiye. Kanjal tamo nangi ti tamo nangi nango segi wau ojeqneb qaji nangi ti tamo lanaj ti tamo nam ti kalil nango qusa ningi bosib uyiye.”

¹⁹Onaqa e olo nam atsimqa wagme juwan a ti mandor kokba kalil mandamq di unub qaji nangi ti nango qaja tamo ti nangi bosib koroesonab unjrem. Nangi na tamo hos quraq di awesoqnej qaji aqa qaja tamo nangi ti qoto itnjrq marsibqa deqa koroesoqneb. ²⁰Ariya tamo hos quraq di awesoqnej qaji a na wagme juwan wo Satan aqa gisan anjam maro tamo wo nangi aiyel nambile sonab ojsiqa wainjrnaq namyuoq aieb. Namyuoq dia menin kalil yusiq nangaeqnu. Satan aqa gisan anjam maro tamo di nami wagme juwan aqa nangalag dia manwa tulan kokba yoqnej. Aqa kumbra dena a na tamo ungasari wagme juwan aqa toqor osib aqa sulum binjiyoqneb qaji nangi gisa gisanjroqnej. ²¹Onaqa tamo hos quraq di awesoqnej qaji a na serie olekoba aqa medabunq dena brantej qaji di osiqa mandor kokba nango qaja tamo nangi di numeqnaq morenoqneb. Onaqa qebari kalil nangi bosib qaja tamo nango qusa uynab mene diqnrej.

Satan a sub guma koba dia wausau 1,000 tontim sqas

20 ¹Ariya lan angro bei lan goge dena aieqnaq e unem. A sub guma koba di taqatqajqa deqa Qotei na singila yonaqa a sil raunga ojsiq mandamq aiej. ²Aisiq amal kobaquja di ojsiq sil dena tontej. A wausau 1,000 tontim sqas. Amal di nami soqnej qaji. Aqa nam Satan. Aqa nam bei, “Tamo Kalil Nango Nam Ugetnjro Qaji Tamo.” ³Lan angro dena Satan ojsiq tontosiq sub guma kobaq di waiyej. Waiysiq sub me kabutosiq qandimtej. A dia wausau 1,000 tontim sqas. Deqa a na tamo

ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nangi olo gisa gisanjnroqnasai. A subq dia tarijosim soqnimqa wausau 1,000 di koboamqa a olo uratib oqedosimqa sokiñalayqas.

⁴Onaqa e olo nam atsimqa awo jaram kokba qudei unjrem. Awo jaram kokbaq dia tamo qudei nangi awoelengesoneb. Tamo nangi di Qotei na wau enjrnaqa nangi awo jaram kokbaq dia awoosib tamo ungasari nanngo kumbra qa nangi peginjroqneb. Onaqa e olo nam atsimqa tamo ungasari tulan gargekoba nami morejo qaji nanngo qunun unjrelejem. Tamo ungasari nangi di Yesus qa nanngo areqalo singilatoqneb qaji. Nangi nami Yesus aqa nam maroqnsibqa Qotei aqa anjam singila na ojesoneb deqa jeu tamo nangi na nanngo kakoro gingejnjrnaq nangi moreneb. Tamo ungasari nangi di wagme juwan wo aqa sulum wo binjnrosaiqneb. Nanngo lanjaqsi banqsi wagme juwan aqa toqor osai. Deqa nangi olo nambile osib wausau 1,000 Kristus ombla mandor kokba sqab. ⁵Di subq na tigelo namo qaji. Ariya tamo ungasari Yesus qa nanngo areqalo singilatosai qaji nangi bati deqa nambile oqasai. Nangi mati tarijosib soqnibqa wausau 1,000 di koboamqa di nangi subq na tigelqab. ⁶Tamo ungasari namoosib subq na tigelqab qaji nangi di Qotei aqa segi tamo ungasari nami giltjnrej qaji. Deqa nangi tulan arebolebole-injrqa. Nangi moio bunu qaji turqasai. Moio dena nangi taqatjnjrqa keresai. Nangi Qotei wo Kristus wo nanngo atra tamo sosib wausau 1,000 Kristus ombla mandor kokba sqab.

Satan a bati gaigai namyuo kobaq dia jaqatinj oqnsim sqas

⁷Wausau 1,000 di koboamqa sub guma koba aqa me olo waqtibqa Satan a subq dena oqedqas. ⁸Oqedosimqa sawa sawa kalilq giloqnsimqa tamo ungasari nangi gisa gisanjnroqnasai. Tamo ungasari nangi di Gok sawa qaji ti Magok sawa qaji ti. Satan a na nangi koroinjrimqa qoto qa gilqab. Nangi tulan gargekoba. Nangi ulul bul sisiyqa keresai. ⁹Nangi sawa sawa kalilq dena olo belejosib Qotei aqa segi qure koba a na tulan qalaqalaiyeqnu qaji di agutesqab. Osib Qotei aqa segi tamo unga-sari nanngo so sawa dego agutesqab. Qaja tamo nangi di bosib Qotei aqa qure di agutesoqnibqa lan goge dena namyuo aisim nangi koitjnjrqa. ¹⁰Satan a na nangi walawalainjroqnej deqa Qotei na a waiyim namyuoq aiqas. Namyuoq dia meniñ kalil yusiq nangaeqnu. Wagme juwan wo Satan aqa gisanj anjam maro tamo wo nangi aiyel nami namyuoq di wainjreb unub. Deqa Satan a dego Qotei na waiyim namyuoq aisim nangi aiyel koba na bati gaigai qolo ti qanam ti namyuoq dia jaqatinj oqnsib sqab.

Tamo ungasari kalil nangi Qotei aqa awo jaram namoq dia tigelesqab

¹¹Ariya e olo nam atsimqa awo jaram kobaquja tulan qat unem. Qotei a awo jaram dia awesonaqa aqa ulatamuq dena mandam ti lanj ti

jaraosib lounnab unjrem. ¹²Onaqa e olo nam atem di tamo ungasari nami moreneb qaji nangi Qotei aqa awo jaram namoq di tigelesonab unjrem. Tamo nam ti tamo lanaj ti kalil unjrem. Unjreqnam lan angro qudei nangi na buk qudei osi bosib waqteleneb. Buk miligiq di kumbra kalil tamo ungasari nangi nami yoqneb qaji di Qotei na nengrenyonaq soqneb. Buk bei dego lan angro nangi osi bosib waqteb. Buk di nambile gai-gai sqajqa buk. Ariya Qotei a awo jaram kobaqujaq di aweso-siq anjam kalil buk qudei miligiq di nengrenyonaq soqnej qaji di sisiyosiq anjam dena tamo ungasari moreno qaji nango kumbra kalil qa nangi peginjrej. ¹³Onaqa tamo kalil nami yuwalq di moreneb qaji nangi yuwal na uratnjrnaq tigeleb. Moio ti moio qure ti nangi na tamo ungasari nami moreneb qaji nangi dego uratnjrnaq tigeleb. Onaqa Qotei a awo jaramq di awesosiq tamo ungasari nango segi segi kumbra nami yoqneb qaji di buk mili-giq di sisiyosiq dena nangi peginjrej. ¹⁴Osiqa moio ti moio qure ti osiq namyuo kobaq wainjrej. Namyuo koba di moio bunu qaji. ¹⁵Tamo ungasari kalil nango nam nambile qa buk miligiq di sosai qaji nangi di Qotei na breinjrnaq namyuoq aieleleb.

Lan bunuj ti mandam bunuj ti brantqas

21 ¹Onaqa e olo nam atsimqa lan bunuj ti mandam bunuj ti unjrem. Lan namij ti mandam namij ti koboeb. Yuwal dego koboej. ²Onaqa e Qotei aqa segi qure koba Jerusalem bunuj di dego unem. Qure di Qotei aqaq di sosisqa lan goge dena mandamq aieqnaq unem. Qure di aqa wala tulan boledamu. Dungenge tamo ban ojqa osim walaeqnu dego kere. ³Onaqa Qotei aqa awo jaram namoq dia tamo bei tigelosiq anjam marnaqa e aqa kakoro quem. A tulan koba lelenosiq marej, “Ningi quie. Bini Qotei aqa tal aisiq tamo ungasari nangoq di unu. Deqa Qotei a nango ambleq di sqas. Nangi aqa segi tamo ungasari sqab. Od, Qotei a nangi koba na sqab. A nango Qotei sqas. ⁴Sosimqa nango nam ya kalil nuntetnjrqas. Deqa nangi olo akamqasai. Nangi olo bunu morenqasai. Nangi olo are gulubeinjrqasai. Nangi olo jaqatin oqasai. Kumbra namij deqaji kalil koboqo.”

⁵Onaqa Qotei a awo jaram kobaq di awesosiq marej, “Ningi quie. E ingi ingi kalil bunuj atonum.” Osiqa merbej, “Ni anjam kalil endi nengrenye. Anjam endi bole kalil. Tamo nangi qusib marqab, ‘Bole.’” ⁶Osiqa olo merbej, “Anjam kalil e nami maroq-nem qaji di aqa damu bini brantqo. E segi qujai namoq di unum. E segi qujai bunuq di sqai. E ingi ingi kalil qa utru. Wau kalil e yeqnum qaji di e olo koboteqnum. Tamo a ya qaryimqa e na nambile qa ya jumbumq dena tigsiy anaiyit uyqas. Ya di awai saiqoji. E na lan anaiyqai. ⁷Tamo a Satan ombla qotsim singilaqas di e na ingi ingi kalil di lan yaqai. E aqa Qotei sqai. A ijo angro sqas.

⁸“Ariya tamo nangi ulakobaoqnsib Yesus qa nango areqalo singilatosaieqnuq qaji nangi kalil namyuo kobaq aiqab. Tamo kumbra uge

yo qaji, len ojo qaji, sambala kumbra yo qaji, gumanino qaji, quñam qalo qaji, qotei gisan bininjro qaji, gisan anjam maro qaji nanqi kalil ñamyuoq aielenqab. Ñamyuoq dia menin kalil yusiq ñangaeqnu. Ñamyuo di moio bunu qaji.”

Jon a Jerusalem qure bunuj unej

⁹Ariya lan angro 7-pela tabir 7-pela ojesoqneb nanqi deqaji bei bosiq a ijo areq di tigelej. Tabir 7-pela miligiq di agi nami ingi uge 7-pela jigsib bilentonab mandamq aisiq tamo ungasari nanqi tulan ugeugeinjrej. Bati di Qotei aqa minjin koboej. Ariya lan angro dena merbej, “Ni endeq au. Bamqa Kaja Du aqa uña bunuj walaqo qaji di osormit unqam.” ¹⁰Onaqa Qotei aqa Mondor Bole na e singilatbonaqa lan angro dena e osiq mana tulan goge kobaq oqej. Qsqiq dia Qotei aqa segi qure koba Jerusalem bunuj osorbej. Qure di Qotei aqaq di sosiq lan goge dena mandamq aieqnaq unem. ¹¹Qure di Qotei aqa rian na tulan suwanej. Aqa rian di tulan bolequja. A menin boledamu bul. A tulan suwanosiq menin jasp a bulej. Osiqa tulan jeqilosiq qunuñ bulej. ¹²Qure di dadanyeb di tulan goge koba. Dadan di aqa siranme 12-pela soqneb. Siranme jojomq dia lan angro 12-pela tigelesoqneb. Siranmeq dia Israel tamo ungasari nanqo moma utru 12-pela nanqo ñam nengrenyonab soqneb. ¹³Dadan guta qa di siranme qalub soqneb. Dadan taun qa di siranme qalub soqneb. Dadan beben qa di siranme qalub soqneb. Dadan guma qa di siranme qalub soqneb. ¹⁴Menin kokba 12-pela na dadan aqa utru singilateb. Menin quraq di tamo 12-pela Kaja Du na qarijnjrnaq aqa anjam marsib laqneb qaji nanqo ñam atnab soqneb.

¹⁵Lan angro e anjam merboqnej qaji a na toqon bei gol na gereiyo qaji di ojesoqnej. Ojsiq qure ti qure aqa dadan ti dadan aqa siranme ti nanqo ole keretej. ¹⁶Qure aqa par ti ole ti kerekere. Lan angro dena toqon di osiq qure keretej di aqa par ti ole ti goge ti 2,200 kilomita. Qure di aqa par ti ole ti goge ti kerekere. ¹⁷Lan angro na qure aqa dadan keretej di aqa goge 144 meta. Toqon lan angro na ojesoqnej qaji di mandam qaji toqon. Mandam aqa kereto na lan angro na ingi ingi kalil keretoqnej. Kereto dena a na dadan keretej.

¹⁸Qure aqa dadan di Qotei na menin jasp a na gereiyej. Qure di gol na gereiyej. Qure di tulan rianosiq qunuñ bulej. ¹⁹Menin boledamu segi segi na dadan aqa utru walatej. Menin boledamu namba 1 aqa ñam jasp a. Menin namba 2 aqa ñam sapaia. A qenjent. Menin namba 3 aqa ñam aget. Menin namba 4 aqa ñam emeral. A ñam banqa gesgi bul. ²⁰Menin namba 5 aqa ñam sadonikis. A lentosiq qat dego. Menin namba 6 aqa ñam konilian. A lent. Menin namba 7 aqa ñam krisolait. A merient. Menin namba 8 aqa ñam beril. A ñam banqa gesgi bul. Menin namba 9 aqa ñam topas. A merient. Menin namba 10 aqa ñam krisopres. Menin

namba 11 aqa ñam haiasin. Meniŋ namba 12 aqa ñam ametis. A lent. ²¹Dadan aqa siran 12-pela di meniŋ qat kokba 12-pela. Meniŋ kokba di kolilei tanu bul. Siran segi segi di meniŋ qat qujai deqaji. Ariya qure aqa gam kalil gol na gereiyeb. Gam di tulan jeqilosiq qunuŋ bulej.

²²Qure dia e atra tal bei unosai. Tamo Koba Qotei singila kalil ti unu qaji nanŋi Kaja Du wo nanŋi segi aiyel qure di aqa atra tal. ²³Qure di seŋ ti bai ti na suwantosai. Qotei aqa segi rian na qure di suwantoqnqas. Kaja Du a segi qure di aqa pulonj. ²⁴Tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nanŋi qure di aqa rian na walweloqnqab. Mandor kokba sawa sawa kalil taqatejunub qaji nanŋi na nanŋo ñoro bole bole oqnsib qure miligiq osi boqnqab. ²⁵Dadan aqa siranme kalil waquesqab. Olo kabutqasai. Bati gaigai waquesqab. Di kiyaaq? Qure dia qolooqnqasai. Gaigai suwaŋo sqas. ²⁶Tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nanŋi na nanŋo wala ti nanŋo ñoro bole bole ti Qotei aqa qure koba di miligiq osi boqnqab. ²⁷Ariya inŋi jiga ti tamo nanŋi kumbra uge uge yeqnub qaji nanŋi ti tamo nanŋi gisan anjam mareqnub qaji nanŋi ti qure di miligiq gilqa keresai. Tamo ungasari nanŋo ñam ñambile qa buk miligiq di Qotei na nenŋrenyej qaji nanŋi segi qure di miligiq gilqa kere. Ñambile qa buk di agi Kaja Du aqa segi buk.

Jon a ñambile gaigai sqajqa ya ti ñambile gaigai sqajqa ñamtaŋ ti unej

22 ¹Ariya lan angro dena ya bei osorbej. Ya di ñambile qa ya. Ya di tulan rianosiŋ qunuŋ bulej. Ya di Qotei wo Kaja Du wo nanŋo awo jaram kobaq dena bosiq qure aqa gam koba dauryosiŋ sumoqnej. ²Ya qalaqsi ñambile qa ñamtaŋ bei tigelesoqnej. Ñam di bai segi segi qa gei utru segi segi yoqnqas. Bai bei gei utru bei yqas. Bai bei gei utru bei yqas. Degsim gilsim gei utru 12-pelatqas. Aqa banŋa na tamo ungasari sawa sawa kalilq di unub qaji nanŋo ma kobotetnjroqnqas. ³Inŋi inŋi kalil Qotei a uge qa marqo qaji nanŋi qure dia sqasai.

Qure dia Qotei wo Kaja Du wo nanŋo awo jaram kobaquja sqas. Qotei aqa wau tamo nanŋi a qa louoqnqab. ⁴Osib aqa ulatamu unoqnqab. A na aqa ñam nanŋo lanjaq dia nenŋrenyim sqas. ⁵Qure dia ambruoqnqasai. Deqa lam qatrentqasai. Seŋ suwaŋoqnqasai. Tamo Koba Qotei a segi na tamo ungasari nanŋi suwantnjroqnqas. Yim nanŋi bati gaigai mandor kokba sqab.

Yesus a boqujatqas

⁶Onaqa lan angro dena olo merbej, “Anjam endi bole kalil. Tamo kalil nanŋi qusib marqab, ‘Bole.’ Tamo Koba Qotei a na aqa medabu o qaji tamo nanŋi are tigeltetnjreqnaqa nanŋi aqa anjam marsib laqnub. Ariya bini Qotei na aqa lan angro qariny-qoqa bosiq aqa wau tamo kalil nanŋi kumbra urur brantqas qaji endi osornjrqo. ⁷Ninŋi quiye. Yesus a marqo, ‘E ninŋi qa boqujatqai.’”

Qotei aqa anjam e na buk endia nengrenyonum qaji di tamo ungasari nangi dauryqab nangi tulan areboleboleinjraqs.

⁸E Jon. E ijo dabkala na anjam kalil endi quem. E ijo nãmdamu na kumbra kalil endi unem. Unsimqa lan angro kumbra endi osorbej qaji aqa areq di singa pulutosim a binjiyqa laqnamqa a na merbej, ⁹“Ni e binjibaim! E ni bul. E ni ti ino was nangi ti Qotei aqa medabu o qaji tamo nangi ti iga koba na wau qujai. Tamo kalil anjam ni buk endia nengrenyonum di dauryeqnub qaji nangi dego iga ti koba na wau qujai. Deqa ni Qotei segi binjiyoqnime.” ¹⁰Osiqa merbej, “Qotei aqa anjam ni buk endia nengrenyonum qaji di tentaim. Ni mare mare laqne. Di kiyaaq? Kumbra kalil endi brantqa bati jojomqo. ¹¹Bati jojomqo deqa unqum. Tamo ungasari kumbra uge uge yeqnub qaji nangi olo kumbra uge uge yoqnebe. Tamo ungasari kumbra jigat yeqnub qaji nangi olo kumbra jigat yoqnebe. Tamo ungasari kumbra bole bole yeqnub qaji nangi olo kumbra bole bole yoqnebe. Tamo ungasari Qotei na aqa segi kumbra boleq di sqajqa giltnejrej qaji nangi olo aqa kumbra bole di yoqnebe.”

¹²Yesus a marqo, “Ningi quie. E urur boqujatqai. Bosiy tamo nango kumbra segi segi pegiysiy awai enjraqai. ¹³E segi qujai namoq di unum. E segi qujai bunuq di sqai. E segi namo qaji. E segi bunuq di dego sqai. E ingi ingi kalil qa utru. Wau kalil e yeqnum qaji di e olo koboteqnum.

¹⁴“Tamo ungasari nango gara yansonub qatqo qaji nangi tulan areboleboleinjrim sqab. Nangi nãmbile qa nãm gei osib uyqa kere. Nangi Qotei aqa qure koba dego miligiq gilqa kere. ¹⁵Tamo nangi kumbra uge uge yeqnub qaji nangi Qotei aqa qure koba di miligiq gilqasai. Nangi oqeq di sqab. Tamo gumanijo qaji, quñam qalo qaji, sambala kumbra yo qaji, leñ ojo qaji, gisan qotei binjnjro qaji, gisan kumbra dauryqajqa tulan arearetnjro qaji nangi Qotei aqa qure koba di miligiq gilqasai. Nangi oqeq di sqab. ¹⁶E Yesus. E na ijo lan angro qariño-numqa ningi e qa loueqnub qaji ningi qa aisiq anjam endi palontosiq mernqwo. E Mandor Koba Devit aqa leñq dena nãmbabem qaji. E Devit aqa Angro. Nebeqa laqnaqa burbas bunuj oqeqnu dego kere e minjaleqnum.”

¹⁷Qotei aqa Mondor Bole wo Kaja Du aqa uña bunuj wo nangi aiyel na maronub, “Yesus, ni aue.” Anjam e nengrenyo-num qaji endi ningi kalil qusib mariye, “Yesus, ni aue.” Tamo a ya qaryimqa bosim nãmbile qa ya di osim uyem. Ya di awai saiqoji. Qotei na lanã anaiyqas.

Tamo ungasari anjam endi queqnub qaji nangi Jon na anjam singila bei minjrej

¹⁸Tamo kalil Qotei aqa anjam e buk endia nengrenyonum di queqnub qaji nangi e singila na endegsi minjraqai. Tamo bei a mandam qa anjam bei osim Qotei aqa anjam ende ti turtqas di gulube uge uge kalil buk endia nengrenyonum qaji di Qotei na kamba tamo di yqas. ¹⁹Ariya tamo

bei a Qotei aqa anjam e buk endia nengrenyonum qaji mutu bei osim taqal waiyqas di Qotei na kamba tamo di taqal waiyimqa a nambile qa nam gei osim uyqasai. A Qotei aqa qure koba dego miligiq gilqasai.

²⁰Tamo a kumbra endi kalil babtqo qaji a endegsi marqo, “Bole, e boqujatqai.”

Anjam endi bole. O Tamo Koba Yesus, ni aue.

²¹Tamo Koba Yesus a tamo ungasari kalil nanji qa are tulanj boleyeme.